

Postások Balatonfüreden

Nem voltak kegyesek az égiek a PDSZ 3 napos országos titkári értekezletének résztvevőire. Január 7-én, csütörtökön reggel a szemerkélő ónos eső rövid időn belül összefüggő jégpáncéllal borította be az utakat, különösen Nyugat- és Dél-Dunántúl térségében.

Kisebb, nagyobb kellemetlenségek után a több mint 250 résztvevő a déli órákban szerencsésen megérkezett Balatonfüredre.

Eredmények

A tanácskozás nyitóprogramjában *Mundruczó Kornél* országos titkári adott rövid áttekintést a PDSZ 1991. novemberi rendkívüli kongresszusára óta eltelt időszakról.

Az eredményekről az alábbiakban szolt:

— Az 1992-es esztendőben a tavaszi, valamint az őszi bérmegállapodás eredményeképpen a postás dolgozók átlagbér-növekedése a korábbi postaszinten tervezett maximum 28 százalék helyett 28,7 százalékban teljesült. Egy-két igazgatóság azonban még ennél a mértéknél is lényegesen nagyobb növekedést tudott elérni. Az őszi megállapodás részét alkotta, hogy az 1993-as esztendőben a bérfejlesztés január 1-jei hatállyal valósul meg.

— A kollektív szerződés 1992. július 1-jei hatályú módosítása rögzítette az addig elért eredményeket, továbbra is garanciákat tartalmaz a foglalkoztatási biztonság kérdésében, valamint a létszámleépítés megakadályozásában.

— Az új Postatörvény előkészítő tárgyalásain sikerült pozitív irányba befolyásolni a törvényi szabályozást — ezt a parlament is támogatta a döntésnél — úgy a szolgáltatást igénybe vevők, mint a szolgáltatást végzők érdekében.

— Szakszervezetünk érdemben vett részt az MSZOSZ testületeinek munkájában, döntésében.

— Nagy jelentőségűnek értékeljük, hogy szakszervezetünk taglétszáma 1992-ben nem csökkent, egyes területeken kisebb-nagyobb mértékben növekedett.

— A PDSZ nemzetközi tevékenységének fontos részét képezte, hogy részt vehettünk az IPTT kelet-európai rendezvényén. Meghosszabbítottuk együttműködésünket a Norvég és a Finn Postás Szakszervezettel. Kapcsolatfelvételre került sor a Szlovák, a Cseh, a Horvát, valamint az Ukrán Postás Szakszervezettel.

— Az üzemitanács-választásokra történő felkészülés részeként megemeltük a PHDSZSZ lapjának példányszámát, hogy az üzemi tanácsal kapcsolatos cikksorozatok szakszervezeti tagságunk legszélesebb köréhez eljussanak. Így az újság valamennyi postahivatal dolgozóhoz eljutott.

— A balatonlelleli postás-üdülő tulajdonjogának visszaszerzésével jelentős kedvezményt tudunk adni az üdültetés során szakszervezetünk tagjainak.

Munkánk negatívumai

Az 1991-es rendkívüli kongresszus óta eltelt időszakban nem sikerült egy olyan kongresszust tartani, amelynek feladata szakszervezetünk alapszabályának korszerűsítése lett volna. Nincs a titkárok országos tanácsa által megtárgyalt és elfogadott működési szabályzatunk, pedig ez sok hatásköri vitát megelőzhetett volna a bértárgyalások és a ksz módosítása során.

Nem sikerült helyzetünket rendezni a PHDSZSZ-en belül.

A nemzetgazdaság 1992-es helyzete, a munkanélküliség mértéke, a csődjeljárások tömkelege, a jövedelmi viszonyok stagnálása, csökkenése ellenére sem tudtuk az elért eredményeinket kellőképpen értékelni.

Legfontosabb teendők

● Az üzemi tanácsi választás beindítása, a PDSZ pozícióinak megteremtése az üzemi tanácsokban.

● Az új ksz-szel kapcsolatos javaslatok szakértői egyeztetése, testületi véleményezése és tot általi elfogadása úgy, hogy az legkésőbb 1993. július 1-jével hatályba léphessen.

● A bér- és tervtárgyalások folytatása olyan módon, hogy a január 1-jei hatályú alapbérfejlesztés legkésőbb március folyamán, testületi döntés után végrehajtható legyen.

● Az üzemi tanácsi választás beindításával egyidejűleg felkészülés egy rendkívüli kongresszusra, melynek feladata a PDSZ alapszabályának módosítása, valamint egy mindenki által elfogadható működési szabályzat megalkotása. Megállapodásban kell rendezni viszonyunkat a megválasztott üzemi tanácsokkal, és megkerülhetetlen a tagdíj megosztás kérdésének napirendre tűzése is.

Az országos titkári összefoglaló után többek között az egyik felszólalásban hangot kapott, hogy nem szerencsés dolog, sőt a jövőben elkerülendő, hogy a PHDSZSZ lapjában egy szövetségen kívüli szervezet kapjon nyilvánossá-

got, reklámlehetőséget. A hozzászóló felvetette a felelősség kérdését a történetekkel kapcsolatban.

A délután további részében *Konrád Ervin*, a PDSZ szakértője tartott ismertetést az üzemi tanácsok jogosítványairól, hatásköréről, az üzemi tanácsok és a szakszervezet joghatáskörének összefüggéseiről.

A konjunktúra tovább tart

Pénteken délelőtt *Doros Béla*, a Posta Vállalat vezérigazgatója nagy figyelmet keltő előadásban elemezte a posta, a postások 1992. évi munkáját, és rövid betekintést adott az idei esztendő feladatairól. Bevezetőjében kedvező tényként említette, hogy továbbra is folytatódik a konjunktúra a postai szolgáltatások iránt. Igen fontosnak mondta, hogy a postának, a postásoknak szemléletükben kell változniuk. A postai szabályzat mellett az sem baj, ha valaki gondolkodik, mégpedig úgy gondolkodik, hogy megpróbálja magát a postai szolgáltatást igénybe vevők helyzetébe képzelni. Visszatérő gondolata volt előadásának, „úgy kell dolgoznunk, szolgáltatnunk, hogy minket, a mi szolgáltatásainkat válasszák”. Értékelése szerint egyre élesebb versenyben kell a postának piaci pozícióit megtartania.

A posta 92-es évi gazdasági eredményeiről elmondta, hogy a vállalat előreláthatólag 400-420 millió forintot eredménnyel zárja az esztendőt.

Az 1993-as év elején életbe lépett tarifaemelésekben 10-12 százalékos béremelési lehetőség van. Magasabb béremelést a hatékonyság növelésével lehet elérni, fejtesse ki a vállalat vezetője.

Ebben az esztendőben kell a vállalatot részvénytársasággá alakítani. A vezérigazgató megítélése szerint a posta mostani átalakítására kellő idő áll rendelkezésre, és kedvezőbb körülmények között lehet ezt a munkát elvégezni.

Az idei esztendővel kapcsolatban hangsúlyozta, hogy a posta továbbra is munkaerő-felvévő, azzal együtt, hogy bizonyos postai tevékenységet és az ezt végző dolgozói kollektíva helyzetét körültekintően elemezni kell. Az érintettek véleményét kikérve és megismerve kell a legkörültekintőbb döntést meghozni.

Doros Béla előadása után divatbemutató következett. A posta új arculatának részeként az idén bevezetendő új forma- és egyenruhákat mutatták be a csinos manöken-hölgyek és -urak. Az eddigi bemutatókhoz hasonlóan a mostaninak is nagy sikere volt, ezúttal a szakszervezeti titkárok körében.

Szünet bizottsági üléssel

A divatbemutatót követően hosszabb szünet következett, mely alatt az intéző bizottság ülésezett. A testület a vállalat vezetőivel két témát tárgyalt, a ksz módosítását, valamint a vállalat területén megvalósuló üzemi tanácsokkal kapcsolatos ajánlást.

Az Országgyűlés által elfogadott adótörvények számos vonatkozásban érintik a vállalati szociális juttatásokat. Ezek közül két téma: az érintettek köre, illetve jelentős anyagi kihatása miatt a kollektív szerződés gyors módosítást igényel.

Az adótörvények változása miatt 1993-ban a távbeszélő- és táviró-díjkezdvezmény (pszdk) céljára a vállalat által kifizetett költségtérítést 40 százalékos társasági adó és 15 százalékos állami vagyon utáni részesedés terheli. Ez mintegy 50 millió forintos, új tételként jelentkező adóteher.

A vállalat szakmai vezetőségének álláspontja szerint az adótörvények változása szükségessé teszi a díjkezdvezmény további sorsának teljes újragondolását, a kollektív szerződésben foglaltak módosítását. A szakmai javaslat

(Folytatás a 6. oldalon.)

Miniszteri levél

Tisztelt Munkatársaim!

Ismét egy nehéz, de a hazai gazdasági átalakulás szempontjából rendkívül jelentős évet tudhatunk magunk mögött. Feszítő belső gondjaink, a továbbra is kedvezőtlen külső körülmények ellenére megőriztük az ország politikai-társadalmi stabilitását, a gazdaság működőképességét. Ennek eredménye az, hogy változatlan rokonszenv kíséri erőfeszítéseinket, folyamatos a gazdaság talpraállását meggyorsító tökebeáramlás.

Saját tárcánk és a szakmailag kötődő vállalatok gondjait fokozta, hogy az ország általános gazdasági problémái súlyosan érintik a közlekedés, hírközlés és vízügy területét. Mégis úgy érzem, hogy az 1992. évi erőfeszítéseink már a közeljövőben is érzelhető eredményt hoznak. Elmondhatjuk, hogy végéhez közelít az eredményes működéshez szükséges törvényi keretek megalkotása. Ezt követően minden területen megvalósulhat a vállalatok — megváltozott követelmények, igények szerinti — átalakítása, s ahol ez célszerű, privatizálása.

A szükséges és elodázhatatlan változások — mint az élet minden területén — nálunk is felszínre hozzák az érdekek különbözőségét. Ezúton is megköszönöm munkatársaimnak, hogy a vitás esetekben magatartásukat a kölcsönös érdekegyeztetésre való törekvés, és nem a — meggyőződésem szerint — céltalan szembenállás jellemezte.

Munkánkra az egész ország figyel. Ha jól végezzük, a magyar lakosság közérzetét javítjuk. Köszönöm, hogy átérezték ennek jelentőségét.

Tisztelt Kollégáim!

Előretekintve tudnunk kell, hogy az 1993-as év részünkre változatlanul az áldozatos munka éve lesz. Bizonyosak lehetünk abban, hogy a kudarcok elkerülését, a sikerek elérését csak összefogással, egészséges önbizalommal, hittel és türelemmel érhetjük el.

Lesznek közöttünk, akik az átalakulás nehéz útját járják, talán talponmaradásukért küzdenek. De lesznek olyanok is, akiknek már az alkotás örömeiből is kijut, hiszen több területen megindulnak a nagy építkezések, fejlesztések.

Hiszem, hogy a fejlesztések megvalósítását célzó közös erőfeszítéssel 1993 már a kibontakozás éve lesz, és képesek leszünk a magyar közlekedési, hírközlési és vízügyi infrastruktúra színvonalának, ezzel együtt a szolgáltatások színvonalának emelésére.

Közös céljaink megvalósításához számítok segítségükre, tenniakadásukra. Ennek reményében kívánok mindannyiuknak sikeres, eredményekben gazdag, boldog új esztendőt!

Siklós Csaba
miniszter

Köszöntő helyett

Talán 15 éves lehettem, amikor a budavári Mátyás-templomban Újév délelőttjén egy prédikációt hallottam, melynek alapgondolatát azóta sem felejtettem el. Arról esett szó, hogy valójában egy új év kezdetén nem történik semmi különös, s ez a nap(-év)forduló olyan, mint amikor egy vonatszerelvény átcsatolt a váltókon, nem áll meg semmi, legfeljebb pár percig elmedítálunk azon, mit, hogy tudunk magunk mögött. Van, aki ezt megteszi, van, aki nem. Van, aki vidám társaságban kicsit vagy nagyon mólesan, kezében pezsgőspohárral elüdüldölja a Himnuszt, van, aki úgy alussza át az évfordulót, hogy még a másik oldalára sem fordul.

Érdekes dolog ez a számvetés, mint ahogy érdekesek ünnepeinkhez kötődő szokásaink is. S itt most nem feltétlenül a karácsonyra vagy a szilveszterre gondolok. Van — vagy volt — anyák napunk, nőnapunk, gyermeknapunk. Ilyenkor aztán bokrétaerdővel vonulunk alig-alig látogatott anyákhoz, ezerszer megcsalt feleségünknek bonbont vásárolunk, s még az is elviszi gyermekét fagyizni vagy csúszdázni, aki amúgy „normális” hétköznapon utódait rendszeresen a padlóba tapossa.

Van aztán vasutasnap, bányásznapi, postásnap, pedagógusnap, meg valami militarista nap akkora bokacsattogással, hogy majd kilypad az amúgy is mállofélben lévő követ.

Csak rendre az nincs, hogy amúgy és általában elmenjünk jó szülénkhöz, vagy ha látunk egy szép virágot, azt ott és azonnal megvegyük, hazavigyük, vázába tegyük, vagy este mi takarjuk be azt a szeretetre vágyó kis embert, aki úgy kóvályog ebben a bolondult világban, mint az iránytű nélküli hajós a tengeren.

Lehet, hogy bolondnak tartanak, de ezeket a kicövekelt ünnepeket pont ezért utálom; törvényszerű egyszerűségükért, a „most aztán mindent le tudtunk” gyakorlatért.

Persze, ha belegondolok, az is valami, hogy egy évben legalább egyszer ünneppé finomítjuk a bányász testéről lemosott feketeséget, jutalmat adunk — természetesen elképesztő levonással — a vasutasnak, postásnak, s valami rendíthetetlen indokkal megszüntetjük vagy áthelyezzük a pedagógusnapot.

Amúgy maradnak a „munkás” hétköznapok, a másakra való „odafigyelés” itt-ott csurranó cseppjei, az idegtépő veszekedések. S miután a munka ma már nem csak di-csőség dolga, marad a káromkodás és a szitok is egy-egy hétfévi vagy napi létszükségletet jelentő vásárlás után.

Így aztán roppant nehéz év végi leltárt csinálni, különösen akkor, ha a fennmaradó értékek jövőbeni sorsa is kétséges.

Pár hónappal ezelőtt volt szerencsém az akkor még országunk gazdaságát irányító egyik miniszterrel beszélgetni — ma már nem az —, aki elmondta, szörnyű, hogy a kormány nem tudja megértetni az emberekkel, hogy lassan, de biztosan elindulunk fölfelé. Ezután új posztra került. Egy másik ember mosolygós kormányt ígért, s biztos vagyok benne, ezt komolyan is gondolta.

Furcsamód egyelőre a nép kacarász, ha parlamenti közvetítés nézésére vetemedik; érthetetlenül figyel a számára teljesen idegen szöcséplő és főként meddő vitákat. Nem kell pesszimistának lenni ahhoz, hogy jövőképünket egyelőre nehezen tudjuk ünne- pelni.

Mondottam, ember, küzdj és bízza bízál, szolt az ige Madách Imre drámájában. Az akkori szózat örök érvényű igazság. De egy kicsit jó lenne pihenni is néhanapján, ha nem is úgy, mint ahogy az Úr tette, miután megal-kotta a világot. Attól tartok, ez egyelőre csak vágyálom.

Bízunk benne, hogy mégis elérhető realitás, az álmokat pedig előbb-utóbb felejt-sük el.

— veégh —

A bajok nem ma kezdődtek

Beszélgetés Papp Pállal, a vasutas-szakszervezet elnökével

— Papp úr! Az önök szakszervezete egyike azon szervezeteknek, melyek ha istenigazában bekeményítenek, megbéníthatják az ország működését. Óriási adu ez, ugyanakkor halatlan nagy felelősség. Nemrégiben ha „csak” két óráig is, de éltek ezzel a lehetőséggel, az eredmény ismert. Az viszont már kevésbé, hogy hogyan sikerült azt a tizenvalahány vasutas-érdekvédelmi tömörülést — mely korábban nem éppen egyetértően viselkedett — azonos álláspontra bírni.

— Papírforma szerint 13 szervezet van, de ez a tizenhárom az utóbbi hetekben ötre redukálódott, s a novemberi sztrájk tárgyalásán, illetve szervezésében már csak ők s természetesen mi vettünk részt.

— A többiek miért nem? Elvesztették a bizalmat, vagy más ok miatt?

— Ezek kisebb csoportosulások, és teljesen eltűntek a felszínről. Tevékenységük főként

többi konföderáció számára is minta lehet. Lehet együttműködni egy célért — nevezetesen a munkavállalókért —, dolgozni, félretenni egyéni elgondolásokat, s akkor az eredmény nem marad el. És még egy nagyon fontos dolog: kifelé sokkal nagyobb volt a hatás, hogy öt szervezet lépett fel, egyeztetett állásponttal, együtt, s nem külön-külön.

— Beszélgetésünk alapján azt mondtam, ha önök netán újra és nagyobb időtartamú sztrájkba lépnek, mondjuk a bányászokkal egyeztetve, esetleg a postásokat is bevonva, még belegondolni is félelmetes, mi történhet. Ennek lehetőségét önök hogyan élik meg? Vannak csatornák, melyeken tudatni tudják a mit, miért értelmét?

— A november 23-i sztrájk értelmét és jelentőségét úgy gondolom, mind az utazóközönség, mind a szállítató felek, mind a kormányzat megfelelően vette tudomásul és mérte fel. November 23-a után meg-

— Nálunk pedig a forint is 0, és a fillér is. Zseniális ötlet!

— Ráadásul ehhez járult 120 milliárd fejlesztés elmaradása. A 80-as években ennyivel kellett volna „megfejelni” a MÁV-ot, hogy pl. azonos szinten tudjon maradni a szomszédos Ausztriával.

— Mi maradtunk, sőt az „álagmegvívás” hiánya miatt szép lassan visszacsúsztunk...

— Ami még szomorúbb, az az, hogy a vasutas dolgozókat relatív keresetvesztés érte. Bérük ugyan emelkedett, de az iparhoz képest az olló egyre jobban kinyílt, s a vasutasok egyre jobban lemaradtak. Ez a lemaradás a 80-as évek végére megközelítette a 30 százalékot. A nyilvánvaló technikai „lepusztulás” pedig azt jelenti, hogy a vasutasok gyakorlatilag a hátukon viszik az ágazat minden gondját, s ha nem dolgoznának tisztességgel, óriási bajok történnének.

— Az Önnel készített beszélgetés, mint tudja, a Postai és Hírközlési Dolgozók Lapjában jelenik meg. Ez a két szakma az, melynek — a jó ég tudja, mióta — becsületére hivatkoznak unos-untalan, pénz meg sehol.

— Így van. S a saját házunk tájáról hozzátenném, hogy erre a lepusztulásra a vasút szakszervezete már jóval korábban felhívta a figyelmet. 1992 októberében csúcsosodott ki az, hogy minden munkavállalói képviseletnek minden egymás közti ellentétet félre kell tennie, mert ha nem ez történik, katasztrófák következnek. Ez akkor vált teljesen nyilvánvalóvá, mikor ismertté váltak a MÁV 1993-as kondíciói. Az, hogy az elmúlt év 10 milliárd forintos ráfizetése 93-ban 16 milliárdra emelkedhet.

— Valószínűleg fog is, s ha ehhez nem kap támogatást, mi történik?

— Például az, hogy a MÁV hozzávetőlegesen 1500 kilométeren leállítja a forgalmat. Beállítja a két műszakos munkarendet — tehát éjszaka nincs közlekedés —, fölmondja a kollektív szerződést, elbocsát 20 000 embert, bezárja a szociális létesítményeket, és jelentős tarifaemelést hajt végre. Ezek külön-külön is, de együttesen biztosan — újra csak azt tudom mondani — katasztrófálisak lennének. Mondok egy számot. Ha csak a tarifaemelésből kellene ezt a 16 milliárdos deficitet eltüntetni, akkor a személyszállításban majdnem 2 és félszere-sére kellene emelni a menetjegyek árát, az áruszállításban pedig 30-35 százalékos teljesítménynövekményt kellene elérni.

— Ha jól értem, ennyivel több csomagot, szállítmányt kéne feladni. No de a postai díjtételek is emelkednek, s az emberek egyre laposabb pénztárcája ezt már nem bírja. Aki ezt az ön által említett esetleges növekedést várja, az nem a földön lakik...

— Ehhez még számítsa hozzá, hogy összeomlott a kelet-európai piac, a hazai ipar is egy helyben toporog, baj van a tranzitszállításokkal is, így az áruszállítások emelésére aligha van lehetőség.

— Deficit tehát van és lesz is, ezt tagadni csak egy strucc tudná...

— A kormányzat azt mondja, hogy a vasút nagy és drága, meg azt is, hogy a foglalkozta-

tott létszám sok, annál inkább, mert a forgalom az elmúlt 3-4 évben a felére esett vissza, a mostani létszámot tehát ehhez igazítsuk.

— Papp úr! Ez még egy kívülállónak is viccnek tűnik.

— Pedig nem az. Főként azért, mert a teljesítmény és a létszám között a vasútnál nincs közvetlen összefüggés. Egy személyvonatnak az indításához és elviteléhez ugyanakkora személyzet kell, ha telis-tele van utasokkal, vagy ha alig utaznak rajta. Ez olyan, mintha azt mondanánk, hogy ha egy kerületben az elmúlt évben nem volt tűz, akkor szüntessük meg a tűzoltóságot.

— Vagy azt, hogy ha egy segélykérő telefonról havonta csak 10-15 kérés érkezik, mi a fityfeneének tartjuk fenn.

— Nyilván ez is képtelenség. Visszatérve a vasúthoz, nagyon fontos körülmény, ami a veszteségeket előidézte. A MÁV-nál ugyanis működik egy úgynevezett keresztfinanszírozási rendszer. Ez pedig az, hogy az állam által megállapított személyszállítási tarifák a személyszállítás önköltségét nem fedezik. Erre a vasút ráfizet. Az áruszállítás viszont képződött valamennyi nyereség. Kb. 4 milliárd, s ezt „átpumpálja” a személyszállításra.

— Erre mondják azt, hogy valamitől szebb lett a menyasszony, még ha iszonyatosan ronda is. Na de mennyire?

— 4 milliárddal. De ennek a „menyasszonynak” van 20-25 milliárd kintlevősége is bel- és külföldön egyaránt.

— Már holnap megkérem a kezét...

— Ennyi hozományra azért ne számítson, mert legalább a fele behajthatatlan...

— Visszalépek.

— Külföldi pénzre meg végképp ne gondoljon, mert például déli szomszédaink egyelőre mással vannak elfoglalva, mint a törlesztéssel, s az esetleges utódállamok átvállalása is teljesen bizonytalan.

— Egyszerűsítve a dolgokat, minden bajért azért nem az álamvasutak hibáztathatók?

— Aki ezért csak a vasutat hibáztatja, nincs tisztában a realitásokkal. A veszteségben elháríthatatlan külső tényezők is szerepet játszottak — hozzáteve, valóban kell racionalizálni —, van jogosultsága bizonyos létszámleépítésnek, de nem úgy és ahogy ezt a kormány elképzei.

— Önt meglehetősen kemény embernek ismerik, s eszem ágában sincs feltételezni, hogy ez öncélúság. Szereti akarátát érvényesíteni, hozzáteszem, nem egyénekkal szemben.

— Ezt dicséretnek és elmarasztalásnak is felfoghatom.

— A novemberi események tükrében inkább az előbbi megjegyzése helyénvaló.

— Ez a hozzáállás valószínűleg abból táplálkozik, hogy a mostani helyzetben lagymatag viselkedés semmiképp sem fogadható el. Egy szakszervezeti tisztviselőnek, akit bizalommal ruháztak fel érdekképviselési feladatok ellátására, nem lehet más választása, mint amit én teszek. Ez napjainkban nem karrierszakma. Ezt tudomásul kell venni.

Veégh Ádám

Értelem és erő

Töredékek a Demokratikus Charta szakszervezeti fórumáról

Az emlékezetes szeptember végi tüntetés megszervezése óta nagyot nőtt a Demokratikus Charta tekintélye. Megmozdulásait, állásfoglalásait fokozott figyelemmel azt a szakszervezeti fórumot is, amelyet a vasasszakszervezet székházában tartott. Miről is volt szó, mit jegyzett fel e sorok írója?

Íme Hegyi Gyula újságíró vitaindító gondolatmenete a tanácskozásról: Erős szakszervezetek nélkül nincs demokrácia. Amikor a szakszervezetek az emberek alapvető jogait, érdekeit védik, akkor a demokráciát védik. A szélsőjobb ellen szociális békével (is) lehet harcolni. Szociális béke viszont nincs tekintélyes, felelős szakszervezetek nélkül. Erős szakszervezetek pedig akkor lesznek, ha egységesen lépnek fel. Egyenrangú szociális partnerségre van szükség. Ehhez viszont átgondolt szociálpolitika kell.

A Magyar Hírlap ismert publicistája övta a szakszervezeteket a szociális demagógiától, önmérsékletre intett, ugyanakkor arra biztatott, hogy az érdekképviseltek legyenek nyitottabbak, jelenjenek meg több helyen, szóljanak a fiatalok és a hívők nyelvén (is).

A szakszervezetek ellenében politizálni? — kérdezte Bruszt László szociológus, majd kijelentette: Szabadság — ez jó. Megosztott munkavállalók — ez nem jó. Az elmúlt két évben beszorított helyzetben voltak az érdekvédők — állapította meg, majd hozzátette: Ez most változóban van. Kialakulni látszik az aktívabb szakszervezeti politizálás. Kérdés, mennyire sikerül stabilizálni a szakszervezetek közötti együttműködést. Azt ajánlotta, hogy az érdekvédelmi szervezetek ne csak az elosztásra koncentráljanak. Szóljanak bele az átfogó koncepciókba, a távlati témakörökbe is.

A szociológus szerint egyaránt jelen van a jobboldali populárizmus veszélye és a szociális demagógiára épülő paternalizmus. E két szélsőség között kell kialakítani a szociális partnerséget.

Miszlivetz Ferenc politológus arra emlékeztetett, hogy néhány éve még éltek olyan nézetek, miszerint a politikai pártok megoldják az érdekképviselést, ezért elhanyagolhatók a társadalmi mozgalmak, a szakszervezetek, a civil szerveződések.

Demokrácia akkor lesz — figyelmeztetett Sándor László, az MSZOSZ alelnöke —, ha a hatalom képviselői a végrehajtásba is bevonják a társadal-

mat, és lesz párbeszéd, mert most nincs. Elszakadt a hatalom az emberektől. A szakszervezetekről szólva azt hangsúlyozta, hogy az erővel az értelmet (az önálló gondolkodást, az érvek gazdagságát, a szakértők igénybevételeét) kell párosítani. Reményeket nyújt ehhez a szakszervezeti konföderációk megállapodása, jóllehet maradtak nyitott kérdések és ellentmondások. Ugyancsak figyelemre méltó fejlemény, hogy az MSZOSZ-ban létrejön a szocialista-szociáldemokrata és a kereszténydemokrata tagozat. Az eredményes érdekvédelem egyik fontos feltétele, hogy legyen a szakszervezetek mögött politikai erő a parlamentben.

A vitaindítókat követő hozzászólások — Bossányi Katalin elnökletével — újabb jelzésekkel és tapasztalatokkal gazdagították a termékeny eszmecserét. Szöllősi Istvánné a SZEF képviselőletében azt jelezte, hogy a világban szakszervezeti integrációs folyamat zajlik. Szőke Károly, a vasasszakszervezet alelnöke úgy fogalmazott, hogy még mindig több a tagdíjat fizető tag, mint a szervezett dolgozó. Borsik János, a Mozdonnyezetők Szakszervezetének alelnöke a vasutasok érdekvérvényesítési esélyeit latolgatta, és a szakszervezeti tisztviselők fokozottabb felkészítését szorgalmazta. Csintalan Sándor, az MSZP ügyvivője pedig — a többi között — arra lett volna kíváncsi, hogyan éltek meg a munkavállalók az ÉT megállapodásait, milyen a fogadtatásuk az ismétlődő kompromisszumoknak.

Többen szóba hozták a közelgő üzemtanács-választásokat, mások előretekinettek a parlamenti választások várható csatározásáig. És számosan idézték a Demokratikus Charta 1991-es alapszövegének pontjait. Például ezt: „Demokrácia akkor lesz, ha az állam biztosítja az ország minden lakosának az elemi szociális ellátást.” Vagy egy másikat: „Demokrácia akkor lesz, ha a dolgozók által létrehozott, a munkaadótól és az államtól egyaránt független szakszervezetek védik a munkavállalói érdekeket, és ha a szakszervezetekben tevékenykedőket törvényes biztositékok oltalmaznak mindennemű megtorlással szemben.”

E töredékes tudósítást zárjuk Hegyi Gyula egyik megjegyzésével:

— Az első szabad választásokon sokan tévedtünk. Most jobban fel kellene készülnünk. — kárpáti —

Most a te szavad dönt!

Ki lesz az év gyermekbarátja?

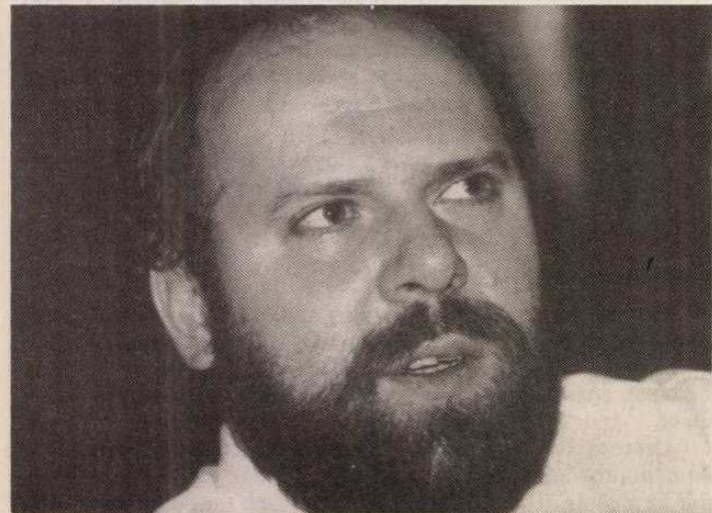
Lányok! Fiúk!

A Magyarországi Gyermekbarátok Mozgalma várja általános iskolások levelét, amelyben rövid indoklással megnevezik, hogy 1992-ben kit tekintették leginkább a gyerekek barátjának.

Nemcsak híres emberek nevét várjuk, hanem például annak a szomszédnak, ismerősnek a nevét is, aki önzetlenül sokat tett egy gyerekért.

A beküldők között nyári táborozásokat sorso-lunk ki.

Címünk: Gyermekbarátok, 1701 Budapest, Pf. 244.

abban merült ki, hogy megalakulásukat bejelentették a vezérigazgatóságon. Ezután természetesen az érdekegyeztető tárgyalásokra ők is meghívást kaptak, de ott semmi érdemi munkát nem végeztek, illetve ha mégis hozzászóltak, ez csak az erők szétforgácsolását jelentette. Hamar kiderült, az érdekvédelem nem csak dicsőségből áll, hanem azzal munka is jár, és szépen, lassan lemorzsolódtak.

— Szóval maradt öt. Azért — gondolom — nevezzük meg őket.

— Mozdonnyezetők Szakszervezete, Vasúti Dolgozók Szabad Szakszervezete, Vasúti Alkalmazottak Demokratikus Szövetsége, a Vasutasok Független Szakszervezeti Szövetsége, s mi, a Vasutas Szakszervezet.

— Ez hány szakszervezeti tagot jelent?

— Én úgy kezdeném, hogy a vasútnál az aktív dolgozók létszáma kb. 95 000. Ebből hozzávetőlegesen 70 000 a taglétszám. Sajnos, ez most kevesebb lesz, mert mint ismert, létszámcsökkenés folyik.

— Vélhetően nem a mozdonnyezetőknél.

— Természetesen nem. Ez inkább adminisztratív dolgozókat érint.

— Ez a hetvenezres létszám hogyan oszlik meg? Vannak adataik?

— Vannak, bár nem feltétlenül megbízhatóak. De nem is ez a lényeg. Egyik társulás érdeméből sem von le semmit, hogy mekkora a létszáma. Az a fontos, hogy ez az öt szervezet együtt tud — vagy tudott — menetelni az úton. Ez pedig a

változott a tárgyalások légköre, keményebb lett, de célravezetőbb is.

— A közvélemény 6 százalék fizetésemelésről tud, az én információim szerint ennél jóval többről, majdnem 18 százalékos emelésről van szó. Beszélhetünk erről, vagy felejtsen el?

— Lehet róla beszélni, annál is inkább, mert gyakorlatilag az ÉT-ben is megszűltek az 1993-as bérfejlesztésre vonatkozó ajánlások a versenyszférárt tekintve. Központi bérszabályozás nincs, ezek az ajánlások úgy igazak, ahogy a munkaadók ennek feltételeit meg tudják teremteni. A szándék mindenesetre megvan.

— A MÁV-nál viszont ez nem egészen így van, mert a MÁV a közszolgáltatás területébe tartozik, másfelől az 1993-as előrejelzett deficitje 16 milliárd forint. Tehát ehhez képest ha sikerül a lyukakat betömködni, plusz bérfejlesztést adni, az feltétlenül a mi tárgyalásaink eredménye.

— Szeretnék azért arra is kitérni, hogy ezt az egész helyzetet mi idézte elő. A vasút általános leromlása az 1980-as években kezdődött, akkor, amikor a 70-es években felvett nyugati hitelek törlesztése elkezdődött. A költségvetés ekkor kezdte keresni azt a módszert, hogy honnan lehet elvenni, s melyek azok a vállalatok, melyeket nem kell támogatni a továbbiakban.

— Ekkor született az a képtelen elv, hogy a vasút tartsa el magát...

— Pontosan. De hát ez képtelenség. Európában 30 és 70 százalék közötti az a hányad, mellyel a mindenkorai állam a vasutat támogatja, költségeimenetelni az úton. Ez pedig a

Az üzemi tanácsok testületi munkájáról

Előző számunkban kezdtük el bemutatni a testületi munka jellemzőit és a követendő módszereket. Ezt folytatjuk most a testület fő tevékenységének, a döntéshozatalnak a bemutatásával. A döntéshozatal folyamata több szakaszra bontható.

A döntés előkészítése

A *döntéselőkészítés* szempontjából két alaphelyzetet különböztethetünk meg. Az egyik, amikor a döntésre (állásfoglalásra), a testület jogosult, de az előkészítés a testületen kívül történik. Az üzemi tanácsok munkájában többnyire ez tölti be a fő szerepet. Ezekben az esetekben célszerű, ha a testület előzetesen létrehoz magából, vagy maga mellett egy szakértő albizottságot, mely a testületi ülésen érdemben tudja minősíteni az adott problémát. Az előkészítés során figyelemmel kell lenni arra, hogy a megvitatandó problémák teljességükben kapjanak megvilágítást. A részkérdések összefüggése nélkül hozott döntések magukban rejtethetik a „szálamitaktika” veszélyeit. Ezért fontos, hogy ha a testület elé kerülő anyag bonyolultsága meghaladja felkészültségüket, akkor vegyenek igénybe külső szakértőket is. Hasonlóan fontos szempont, hogy a döntési javaslat térjen ki azokra a hatásokra, melyeket illetően a testületnek hatásköre, jogosítványa van.

A testület csak akkor döntsön, ha a feltételek megvannak. A korlátozott határidő, a hátrányokkal való fenyegetettség nem okozhat olyan „rugalmas” magatartást, ahol a döntés nem meggyőződésből fakad.

A másik esetben a testület saját kezdeményező döntést készít elő, amely vonatkozhat belső működésükre, vagy offenzív módon a partner- (esetleg ellenérdekű) szervekre. Ebben az esetben az előző szempontokat ki kell egészíteni a korábbi döntések elemzésével is. Nem lehet a testület funkciója az, hogy saját téves döntéseit az elemzésnélküliség homályába süllyessze, ezzel védve következetességét. Többet ér az őszinteség, mint a tévedhetetlenség látszata.

Döntésfajták

Maga a *döntés* napjainkra már önálló tudományággá fejlődött, így erről csak „cimszavakban” lehet beszélni. Ez az alternatívák közötti választást jelenti, és csak a megfelelő felruházottság birtokában gyakorolható. Fajtáit tekintve a legegyszerűbb a *tapasztalati döntés*, amikor a döntést hozók saját tapasztalatukra, ítéelőképességükre hagyatkoznak.

Emellett léteznek tudatosan alternatíva nélküli, úgynevezett *programozott döntések is*, ilyenek pl. a rutin szerinti döntési szituációk, amelyek eredetüket tekintve nem alternatíva nélküliek, de a tapasztalati gyakoriság már leegyszerűsítette azokat egyetlen változatra. Külön csoportba kell sorolni az úgynevezett *tudományos döntéseket*, amelyek mellőzik a szubjektívizmust, de nagy hátrányuk, hogy sok esetben az érdekkülönbségekből fakadó törekvéseket is.

A testületként való működés és a döntéshozatal csak testületi ülés formájában valósulhat meg. Ez teszi lehetővé az együttgondolkodást, s a viták, a közös felelősség hatására alakulhat ki a csoportnorma, az új minőséget jelentő kollektíva. A testületi ülésen lefolytatott vita formálja, alakítja az emberek gondolatait, és így jöhet létre az optimális, kollektív határozat, amiben a tagok felelősségérzete is tükröződik. A testületi ülések emellett jelentős szerepet töltenek be a tagok informáltságának növelésében is.

A testületi ülést gyakorlatilag a következő szakaszokra lehet bontani:

- írásos, vagy szóbeli előterjesztés,
- írásos előterjesztés esetén helyszíni szóbeli kiegészítés,
- kérdések,
- kérdésekre adott válaszok,
- vita,
- elnöki összefoglaló,
- döntés, a testület álláspontjának rögzítése.

A fenti szakaszok általában garantálják a testület demokratikus működését, nagy figyelmet kell fordítani azonban arra, hogy a szóbeli kiegészítések ne váltoozzanak át.

A kiegészítésnek az az eredeti rendeltetése, hogy az előterjesztés esetleges pontatlanságát korrigálja, vagy vázolja az előterjesztés elkészítésének körülményeit, közben a bekövetkezett új tényeket feltárja stb. A tapasztalatok szerint azonban a kiegészítők hajlamosak olyan szerepváltásra, ami bizonyos taktikai követelméseket tükröz, magában hordozza a testület egyfajta befolyásolásának lehetőségét. Törekedni kell arra, hogy a lényeges információk általában az írásos anyagba épüljenek be, mert különben a manipulációk veszélyeit rejtetheti ez magában. Az információ monopolizálása a testületiség lényegét csorbitja.

A testületi ülés során az elnöknek nagy figyelmet kell fordítania arra, hogy a vita során kik, hányszor kaphatnak szót, és milyen időtartamra. Ennek során többfajta módszert lehet követni. Nem határozható meg egyértelműen a követendő módszer, ezért elsősorban a buktatókra hívjuk fel a figyelmet.

A nagyobb létszámú testületeknél elfogadott gyakorlat, hogy a testületi tagok csak egyszer szólalhatnak meg, ez azonban azt a veszélyt rejtja magában, hogy a vita nem a testületi tagok nézeteinek ütköztetésére szolgál, hanem a középpontban lévő előterjesztéssel vitakoznak, és azt próbálják kiszorítani. Ebben az esetben annak is meg kell jelentősége, hogy a tagok milyen sorrendben kapnak szót, túlzott szerepet kap az „utolsó szó” lehetősége. A másik megoldás a hozzászólások időbeli korlátozása, aminél az elnök feladata válik nehezebbé, hiszen a hozzászólások száma nincs korlátozva, így lehetőség van az érdemi vitára, ugyanakkor magában rejtja a parttalanság veszélyét.

A két változat ésszerű kombinálásával kell élni, melynek során az elnöknek kell létrehoznia azokat a kompromisszumokat, melyekkel az ellentétes nézetek ötvöztetésével olyan álláspont alakítható ki, amit a testület egész el tud fogadni. A döntéshozatal során fontos, hogy minden testületi tag magáénak érezze az állásfoglalást. Még akkor is, ha valaki kisebbségben marad eredeti véleményével. Nem lehet a teljes egyetértésre törekedni, ez csak tendenciájában valósítható meg. Előfordulhatnak olyan esetek, amikor egy-egy tag megfogathatatlanul kitart véleménye mellett, ilyenkor nem kell erőltetett kompromisszumokat kialakítani, a dolgot a döntéshozatalra kell bízni.

A testületi ülés, a döntéshozatal záromozzanata tulajdonképpen maga a döntés. Jelenleg erre többféle eljárást alkalmazunk. Az egyik ilyen, a megegyezéssel hozott döntés (konszenzus), amelynek feltétele az olyan kompromisszum megtalálása, amely minden felet minimálisan kielégít. Az ilyen döntés meghozása rendkívül nehéz és időigényes. Ha az álláspontok szóródnak, akkor várhatóan valamelyik fél

mindig sértődött lesz, és ez veszélyezteti a csoportkohéziót. Ezen a platformon a közös cselekvés szinte kizárt. A konszenzusos döntés az esetek többségében az átlaghoz való visszalépést jelenti. A másik lehetőség a többségi szabály alkalmazása. Ennek a veszélye, hogy egy kisarányú többséggel hozott döntésnél a kisebbségben maradtak értékes, hasznosítható véleményei, javaslatai könnyen háttérbe szorulhatnak.

Ezért helyesebb a minősített többség elvének alkalmazása a döntéshozatalban, mert ez bizonyos kényszert jelent arra, hogy a kisebbség érdekeiből is minél több elem kerüljön be a kialakítandó kompromisszumba.

A testületi munka azonban nem zárulhat le a döntéshozattal. Nagyon fontos szerepe van az *ellenőrzésnek*. Ennek visszacsatoló funkciója van, és csak ennek alapján lehet elvárni a testülettől, hogy döntéshozatalai során következetesen alkalmazza a követendő tendenciákat. Az ellenőrzés és a döntések egymásra hatásai révén alakul, módosul az az értékrend, amely finomítja, alakítja a döntésben való érdekeltséget. Ez nem érinti a közös döntés fő irányvonalát, de beékelődnek az új gondolatok a tagok gondolkodásába, és kialakulnak azok az új fontossági sorrendek, melyek továbbfejlesztik a testület munkáját, a döntésben való érdekeltséget.

Konfliktuskezelés

A testület tevékenysége során kialakulhatnak konfliktushelyzetek. A munkáltató és az üzemi tanács, vagy a szakszervezet és az üzemi tanács között is létrejöhetnek érdekellentétek. Lényeges, hogy ennek során felismerjük a valódi konfliktusokat. Ennek jellemzője, hogy a partnerek kölcsönös függőségben vannak, érdekeiket csak a másik fél rovására, vagy egymással együttműködve, kölcsönös engedményekkel (kompromisszum) tudják megvalósítani. A hamis konfliktusok jellemzője, hogy valamelyik fél tévesen ítéli meg a helyzetet, és emiatt egyoldalú lépést tesz, „úgy kezdődik, hogy visszaút”. A hamis konfliktusok sajátos fajtája, amikor a feleket egy harmadik erő tudatosan állítja szembe.

A konfliktuskezelés leghatékonyabb módja a megelőzés. Ennek egyetlen módszere lehet, a folyamatos kapcsolattartás, a megfelelő informáltság. Így van lehetőség az időbeni érdekegyeztetésre, a mindenki számára elfogadható megoldás kimunkálására. Ha mégis kialakul a konfliktushelyzet, akkor kerülni kell a spontán reakciókat, a konstruktív kibontakozás irányába kell elmozdulni. Nem szabad megengedni, hogy a felek közötti viszony egyre jobban elmérgesedjen, egyre keményebb eszközöket vegyenek igénybe, és a konfliktus átterelődjön új területekre is. Az üzemi tanácsoknak fontos szerepe a munkahelyi béke megőrzése, segítséget nyújthat ebben a szakmai vezetőknek és a szakszervezeteknek egyaránt.

Kompromisszumkeresés

A konfliktusok megoldása végett törekedni kell a tárgyalásos rendezésre. A tárgyalások első lépéseként a vita megkezdése előtt a feleknek célszerű egymást kölcsönösen tájékoztatni arról, hogy miben látják a konfliktus létrejöttének okát, hogyan ítélik meg a kialakult helyzetet, milyen megoldást tartanak elképzelhetőnek. Csak ezek után célszerű megállapítani azokat a kérdésköröket, amelyekben véleménykülönbség van a felek között. Ha több kérdésben van vita, fontos ezeknek a meghatározása, rendszerezése és egyenként történő megvitatása, mert így kerülhető el az, hogy a felek elbeszéljenek egymás mellett, az eltérő szempontú érvelések egymással összekeveredjenek.

A konfliktusok megoldásában nem szabad lebecsülni a *kompromisszumok* jelentőségét. Sajnos, a közvéleményben e kifejezést leggyakrabban a megalkuvással azonosítják, pedig valódi tartalma a kölcsönös engedményeken alapuló megegyezés. És itt a hangsúly a kölcsönös szón van.

A folyamatos érdekegyeztetés és a konfliktusok feloldása elképzelhetetlen kompromisszumok nélkül. Jó lehetőséget ad a megoldásokra, ha a felek több kérdésben egyezkedve, ezeket csomagként kezelik, és így lehetőség van arra, hogy ha az egyik fél egy meghatározott kérdésben enged, akkor egy másik kérdésben a számára kedvezőbb megoldással kompenzációt kapjon. A tárgyalások során mindig abból a helyzetből kell kiindulni, hogy a másik fél is meg akar egyezni. Meg kell kísérelni megérteni a másik fél érveit, a partner álláspontjának tiszteletben tartása mellett kell a saját álláspontokról és indokairól minél több információt adni és emellett érvelni. Félre kell tenni a presztízsszempontokat, és keresni kell a kompromisszum lehetőségét. Egyik fél sem gondolhatja, hogy egy kérdésben csálhatatlan.

A konfliktusok megoldása során, mint bemutattuk, elsődlegesen a tárgyalásos megoldási módozat jöhet szóba. Ezért fontos kérdés, hogy kik tárgyaljanak. Az üzemi tanácsok az esetek túlnyomó többségében nem testületileg tárgyalnak, hanem saját magukból egy delegációt választanak ki. Fontos tudni, hogy a nagy létszámú delegáció szervezhetetlen, lesznek benne centrális és perifériális emberek (vélemények), ezért komolytalan benyomást kelthet. Célszerű ugyanakkor tárgyaló delegációt kijelölni, mint a munkáltató. Ez az esetek többségében 2–4 fő. A testületnek kell megjelölni a tárgyaló delegáció mandátumát is. Ez azt jelenti, hogy bizonyos határok között mozoghat a delegáció, és e határokat csak akkor lépheti túl, ha az üzemi tanács erre újabb felhatalmazást ad. Természetesen nem csak a saját mandátummal kell tisztában lenni, hanem ellenőrizni kell a partnerét is. Csak olyan partnerral érdemes tárgyalni, aki szintén birtokában van bizonyos döntési lehetőségeknek.

Az ilyen tárgyaló delegációnak, illetve tagjainak arra is fel kell készülniük, hogy a tárgyalások során pszichikai megterhelésnek is ki vannak téve. A tárgyalások időigényesek, emellett bizonyos emberi jellemzőket is el kell viselni. Döntő fontosságú, hogy a tárgyaló delegáció tagjai képesek legyenek egymással együtt dolgozni, egymást segíteni. Kerülni kell az olyan tagoknak a delegációba való kijelölését, akik saját csillogásukat akarják érvényesíteni, és hajlamosak csapattársaik elnyomására, érzéketlenek a finom üzenetekre, és így hátrányba szorulhat a közös érdek. A tárgyalások előtt szükség lehet a delegáció összeszoktató edzésére. Célszerű kötetlen megbeszélésen tisztázni a képviselendő álláspontot, a tárgyalási technikát, bizonyos technikai részleteket stb. Ennek révén magabiztosabb és tekintélyesebb lesz a delegáció fellépése.

A tárgyalások során a delegáció feltétlen védelemben részesíti tagjait, ezzel is bizonyítva egységüket, és azt, hogy a tagok nem saját véleményüket mondják, nem saját, esetleg támadható személyüket képviselik, hanem az őket kijelölő üzemi tanácsot.

— KE —

„Év végi hajrá” Miskolcon...

Mint az óra is bizonyítja, még nem volt délután egy óra, mikor Miskolcon a postai szakszervezet év végi ajándécsomagját felbontották a megajándékozottak. Az újságíró is kapott egyet, reméli nem figyelmeztetésül, hogy tudja-e hány óra? De ha nem tudná, Miskolcon erről megbizonyosodhatott.

Sajátos élmény volt, sok sok eddig is ismert tanulsággal. Mi a lényege?

Nehéz elmondani, leírni, talán csak egyet:

Fantasztikusan jó egy közösséghez tartozni.

Ezen túl minden olyan lényegtelen...

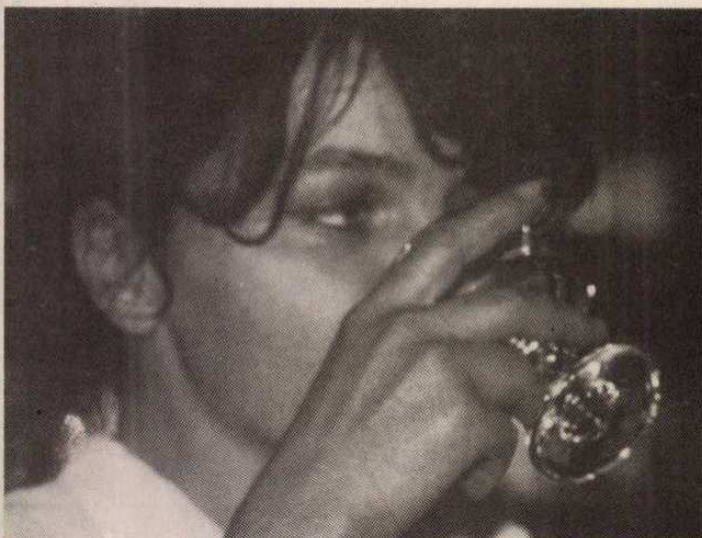
...és Debrecenben

Másnap Debrecenben ugyanezt éreztem. Az egy-máshoz tartozást. Becsülését egy emberhangú igazgatónak, aki vállalt és meghirdetett programjától egy csöppet sem hajlandó eltérni, s talán azért is tud szót érteni az év minden napján szakszervezeti tiszttségviselővel, „egyszerű” beosztottal egyaránt.

Furcsa állapot ez. Valóban furcsa? Talán csak annak, aki képtelen felfogni a hirdetett „Együtt-egymásért” jelszó valódi értelmét. Ahol megértik, ott munkaadó és munkavállaló, együtt tud elébe nézni a közösen megoldható jövőnek. Ha nem ezt teszi, alighanem hamarosan elbukik.

Ez pedig senkinek sem hiányzik...

Aki ott volt, tanúsíthatja, aki nem, az sajnálhatja — mekkora szilveszteri buli volt a debreceni postás üdülőszállóban. Nem tudom, ki hogy van szilveszter éjszakájával, mit vár tőle és miképp szeret szórakozni, de van egy olyan érzésem, csatlódott vendég aligha távozott a nagyerdei körüli mulatságról.

Azt hiszem, abban egyetértünk, hogy egy ilyen össznépi nagy murinak alapfeltétele a jó zene, a jó vacsora, s a jó és figyelmes kiszolgálás. Az ital legyen hideg, az étel meleg, a zene pedig forró és lüktető.

Mindez megvolt, s nincsenek adataim, hány cipőt táncoltak rongyosra a tisztelt jelenlévők, s azt sem tudom, a *Harangozó István* igazgató vezette szállócsapat mikorra „heverte” ki ezt a megpróbáltatást. Egy bizonyos: reggel ötör is tudtak mosolyogni. Ennél nagyobb teljesítményt pedig még elképzelni sem tudok.

Persze könnyű nekik; vélhetően szeretik, amit csinálnak. Mondhatnám úgy is, nagyon profik...

— v. á. —

B.Ú.É.K.

MATÁV: továbbfejlesztési kényszer

Tökeszegény országunkban a rendszerváltás után felértékelődött az emberi erőforrás. Ez fokozottan igaz a MATÁV Rt.-re, amely történetének legdinamikusabb korszakát éli. Az elmúlt csaknem száz évben egymillió telefont állítottak rendszerbe 1990-ig. Az utóbbi két évben és a 93-asban pedig 600 ezer telefont adnak illetve adtak át.

A részvénytársasággá alakult cégnek 20 000 dolgozója van, 114 milliárdos vagyonnal rendelkezik, ebből a tőzsdőre 51 milliárd forint. Mindebből követhetjük, hogy ma már nem engedhető meg, hogy a milliós értékekkel fél vagy negyedművelt emberek bánjanak, hiszen itt a kis hibák is súlyos ezrekbe, milliókba kerülhetnek. Arról kérdeztem tehát a MATÁV Rt. emberi erőforrás fejlesztési ágazatának igazgatóját: *dr. Pásztory Tamást*, főosztályvezetőjét: *Baranyai Józsefet* és osztályvezetőjét: *Sallai Lászlót*, hogyan tudnak az új kihívásoknak eleget tenni, hogyan kellett átalakítani cégük humánpolitikáját.

— Jobb, ha a *kell* kifejezést használjuk — válaszolta dr. Pásztory Tamás. Mert az átalakítás még tart. Cégünk működési és szervezeti átalakítása, a műszaki, technológiai és technikai váltással egy időben zajlik. Azért hangsúlyozom a *működést* és *szervezetfejlesztést* együtt, mert ez egyben azt is jelenti, hogy szakítottunk a szervezés régi értelmezésével, amely nem vette figyelembe a komplex összefüggéseket.

Nekünk tehát a felgyorsult folyamatokat, tevékenységeket kell összehozni egy hatékonyabb struktúrába. Ez azt is jelenti, hogy egyszerre, egy lépésben nem változtathatjuk meg a postától örökölt, elavult szervezetet, hanem csak lépésről lépésre. Ezzel foglalkozik ágazatunk egyik legfontosabb részlege: a *folyamat és szervezetfejlesztési osztály*.

— **Megvallom, furcsa hallani: emberi erőforrás-fejlesztési ágazat. Miért így nevezték el vállalatuk humánpolitikával foglalkozó részét?**

— Valóban, Magyarországon még furcsa ezt az elnevezést hallani, de ez a fejlett nyugaton és a nemzetközi gyakorlatban már természetes, megszokott — veszi át a szót Baranyai József. Az elnevezéssel azt akarjuk kifejezni, hogy mi az emberi erőforrás fejlesztését, a gazdálkodást komplex módon, együttesen képzeljük el, értelmezzük. Ennek megfelelően a cégünk-nél található, összes emberi erőforrással kapcsolatos funkciót, tevékenységi területet ebbe az ágazatba szerveztük.

— **Milyen részei vannak az ágazatnak, mivel foglalkoznak az osztályai?**

— Az emberi erőforrás-fejlesztési ágazat öt osztályból áll. Az egyik a *bér- és teljesítmény-követelményi osztály*, a második a *személyzeti és érdekegyeztetési osztály*, a harmadik az *oktatási osztály*, a negyedik a *szociálpolitikai és munkavédelmi osztály*, az ötödik pedig a *működési és szervezetfejlesztési osztály*.

— **Vegyük előre a bér- és teljesítménykövetelményi osztályt, hiszen bizonyára az érdeklő leginkább az embereket. Az úgynevezett szocializmusban ugyanis a teljesítménynek nem sok köze volt a bérezhez. Vajon mikor fizetik meg rendesen a munkaező árát Magyarországon?**

— Nem véletlen, hogy bér-

és teljesítménykövetelményi osztály ennek a részlegnek az elnevezése, hiszen a teljesítmény és a bér egymástól elválaszthatatlan kategóriák. Mivel nálunk a hatékonyság javítása az egyik legfontosabb cél, ezért elsőrendű érdekünk a rendelkezésre álló szellemi kapacitást a lehető legjobban kihasználni. Ezért komplexen foglalkozunk a bérkérdésekkel, a bérpolitikával, a vezető és beosztottak anyagi érdekeltségének fejlesztésével, a különböző premizálási rendszerek kidolgozásával, az egyéni teljesítménykövetelményekkel. Ezért minden munkakörben folyamatosan meg kívánjuk határozni, milyen követelményeknek kell megfelelniük dolgozóinknak. A működésnek megfelelően alakítjuk ki ezeket a követelményeket, dolgozunk ki korszerű kiválasztási módszereket.

— **Koncepciónk alapja a jó kiválasztás. Ezért a munkakörök jelentős részében próbaidőre vesszük fel a jelentkezőket. A bonyolult munkakörökre meghatározott időre, s csak ezután döntjük el, véglegesítjük-e jelöltünket.**

— Látja, annyira komplex ez a terület, hogy máris a személyzeti és érdekegyeztetési osztály munkájáról beszélek. Tavaly kidolgoztuk és végrehajtottuk az ún. *kulcsemberek programját*. 2000 kiemelkedően jól dolgozó és meghatározó emberünknek emeltük 30—50, sőt több esetben 100 százalékkal a fizetését. Mindez része alapkoncepcióknak, hogy ugyanis dolgozóink ne csak a vezetővé válást tekintsék karriernek.

— **Teljesítményértékelési rendszerünk elsősorban a vezetőket, de nem túl soká minden munkatársat, mérni fog. Ugyanakkor a kulcsemberek részére ez nemcsak béremelést jelent, hanem továbbképzési „kényszert” is. Így függ össze a bér, a személyzeti és az oktatási munka vállalatunknál. Cégünk-nél az átlagbér jóval felette van az országos átlagnak — 30 000 forint —, de még nem éri el az elektronikai iparágak felső harmadának bérszínvonalát. Ezért azt a célt tűztük ki, hogy mielőbb behozzuk hátrányunkat. A bérkérdésben is hosszú távú stratégiát dolgoztunk ki, ennek része fenti koncepciónk.**

— **Részvénytársasággá alakulásunk óta folyamatosan emeljük a reálbéreket, igyekszünk az infláció feletti mértékkel növelni a béreket.**

— **Hogyan változott meg a szociálpolitika és munkavédelem cégen belüli szerepe?**

— E területeket is a cég működéséhez igazítottuk. Új alapokra helyeztük szociálpolitikai tevékenységünket. Ennek lényege, hogy közösen vállalnak a vállalattal terheket a dolgozók a szociálpolitikában. Ma már a MATÁV dolgozóinak fele tagja önszervező egyesületnek, amely önkormányzati alapon működik. A megváltozott körülmények miatt új intézkedéseket is létrehoztunk. Most kívánjuk megalakítani a *cég saját nyugdíj- és balesetbiztosítási intézményét*. Emellett létrehoztunk egy jóléti alapítványt is, amely társasági formában működik. Meg kívánjuk tartani üdülőinket is, sőt fejlesztjük azokat, hiszen Magyarországon még sok víznek kell lefolynia a Dunán, hogy dolgozóink szabadságukat szállóban tölthessék. Ahhoz, hogy a cégnél jól érezzék magukat, segítenünk kell, hiszen ez nekünk is

érdeklőnk, s az is, hogy megfelelő körülmények között regenerálódjanak.

— **Milyen viszonyban vannak a szakszervezetekkel?**

— Legsúlyosabb kapcsolatunk a legnagyobb érdekvédelmi szervezettel, a MATÁSZ-szal van. De természetesen tartjuk a kapcsolatot közvetve valamennyi érdekvédelmi szervezettel. Fontosnak és szükségesnek tartjuk az együttműködést velük. Erős érdekvédelmi szervezetekre van szükség, mert csak az erős partnerekkel kötött megállapodásoknak van igazán súlyuk. Egyelőre különösebb konfliktusok nem voltak, de számolni kell ezzel is. Vitéink természetesen vannak a kollektív szerződés és béralku idején, de hát így van ez mindenütt.

— **A postától való elválás tette szükségessé az előbb említett sok-sok változást?**

— Tevékenységünk nem annyira a szétválás következtében változott, hanem mert a világ is átalakult körülöttünk. Nekünk is alkalmazkodni kell, ha meg akarunk felelni a kihívásoknak.

— **Ez érvényes az oktatási rendszerük megváltoztatására is?**

— Igen. Korábban még a postán belül úgy működött az oktatási rendszer, hogy az megfelelt az akkori követelményeknek — magyarázza *Sallai László*.

— Az oktatásban a hagyományos postai tevékenységek megtanítása volt az uralkodó. A műszaki oktatásra az analóg technika elsajátítása volt a jellemző. E stúdiumokra épült a vállalat oktatási rendszere. Túlnyomó részben szakmunkásokat képeztünk, hiszen főleg ilyen munkaerőre volt szükség. Nem a szétválás miatt változott meg oktatási rendszerünk sem, hanem azért, mert a távközlésben új technikát honosítottunk meg, amely másfajta gondolkodásmódot kíván. Az analóg technikáról át kell térnünk a digitálisra. De nemcsak a műszaki képzés tartalmán kellett változtatnunk, hanem a vezetőképzésben is, hiszen az új piaci viszonyok között más vezetői képességeket kell fejleszteni. Erősítettük ezért a marketing, a jogi és pénzügyi ismeretek oktatását is, valamint az eladástechnikát. Az új szolgáltató konkurens megjelenésével ugyanis számolnunk kell. El kell tudni adnunk szolgáltatásainkat. Fontos lett a nyelvismeret is, mert az új technika műszaki nyelve az angol, a működtetéshez szükséges a kulcsszavak és utasítások megértése, ismerete. Mindezek miatt változtattuk meg az oktatás szervezetét, tartalmát.

— **Milyen külföldi példák alapján alakították át az oktatás szervezetét?**

— Természetesen tanulmányoztuk a fejlett nyugati országok távközlési cégeinek oktatási rendszerét, módszereit. De hamarosan rájöttünk, hogy a tapasztalatok egy az egyben nem ültethetők át Magyarországra, hiszen a mi történelmi hagyományaink, állami oktatási rendszerünk, a magyarok munkakultúrája, mentalitása eltér a nyugatiakétól. Igyekeztünk ezért a jól hasznosítható módszereket, ötleteket, gondolatokat átvenni, és saját viszonyunkra alkalmazni. Legtöbbet természetesen a műszaki képzésből vettünk át, a rendszertechnikákat, amelyeket alkalmaznak, és mi is alkalmazzuk a

kapcsolástechnikában, az átviteltechnikában, a hálózatechnikában. A vezetői készségek fejlesztésében alapképzéseket vettünk át, és kiegészítettük a már itthon meglévő vezetőképzési tapasztalatainkkal. A piaci ismeretekből is többet kellett átvennünk, és alkalmazni a magyar viszonyokra.

— **A MATÁV dolgozóinak iskolázottsága mindig felette volt az országos átlagnak. Milyen most a vállalat iskolázottsági összetétele?**

— 1994-en dolgoznak nálunk felsőfokú képesítéssel. Ez az országos átlagnak a háromszoros: 15 százalék. Munkatársaink 70 százalékának középfokú képesítése van. A legtöbb szakmunkásunk érettségizett. Ez igen jó arány.

— **Tételezzük fel, hogy idejövők a MATÁV-hoz dolgozni, milyen átképzésen kell „keresztülnem”?**

— Az a végzettségétől és a leendő munkakörétől függ. A 70-es évek végén és a 80-as évek elején a posta létrehozott egy olyan iskolahálózatot, amely nagyon jól kielégítette az akkori munkaerőigényeket. Ahogy múltak az évek, felgyorsult a technikai és a technológiai változás, az állami iskolák azonban, sajnos, nem tudták, és még ma sem tudják ezt követni. Ezért nekünk minden egyes dolgozót át kell képeznünk. Természetesen azért igyekszünk építeni az iskolákban elsajátított ismeretekre. Mindenesetre nagyban megkönnyítene a dolgunkat, ha a szakmunkásképzést a modern kor követelményeihez igazítanánk.

— **Hány iskola „termeli” a MATÁV-nak a munkaerőt?**

— Tizenhat szakközépiskola képez telefonhálózat-szerelőket, itt érettségit nem kapnak. Jó ezen iskolákkal a kapcsolatunk, hiszen a tanulók a gyakorlati időt nálunk töltik: egy hét gyakorlat itt, egy hét elmélet az iskolában. Ezek az iskolák szervezetileg a Munkaügyi Minisztériumhoz tartoznak. További tizenegy bázisiskolánkban képeznek műszerészeket, és ebből hat helyen technikusokat. A műszerészek főleg az analóg központ üzemeltetését sajátítják el. A technikusok mérés-technikát tanulnak, ők a hálózat és a központok területén is alkalmazhatók. Sajnos, a digitális technikára még nem képzik őket, ezért ezt itt nekünk kell megtanítanunk. Felsőfokú szakembereinket két főiskola: a győri és Kandó képzte, valamint a Műszaki Egyetem. Szoros kapcsolatot tartunk velük. Igyekszünk segíteni, hogy a képzési eszközökben ne maradjanak el a nagyobb technikai változásoktól. Szerencsénk a magyar felsőfokú műszaki képzés világszínvonalú, jó alapokat kapnak az onnan kikerülő mérnökök.

— **Mennyibe kerül a képzés a MATÁV-nak?**

— Csalóka minden szám közlése, mert nehezen mérhető, hogy hosszú távon mennyire térül meg a munkánk. Évente 12 000 dolgozót képzünk, egyenként átlag négy-öt napban évente, ez 80 ezer oktatási napot jelent. Mi ezt szeretnénk hamarosan 8—10 napra fejleszteni, hiszen munkatársaink milliós értékekkel dolgoznak. Többbe kerülne, ha az évi 3—400 millió forintot nem dolgozóink tudásának gyarapítására fordítanánk.

Udvarhelyi András

Ajándék az új évre

Talán nem illik ajándékba ígéreteket, terveket adni, most mégis azt teszem, mert biztos vagyok abban, hogy amit most felsorolok, az meg is valósul, nem marad pusztán ígéret.

És mit is adhat „ajándékba” egy művelődési központ, ha nem műsorokat, koncerteket és egyéb programokat?

Folytatni fogjuk nagy érdeklődést kiváltott „Péntek esti randevúnkát”, ismét megrendezzük nyári szabadtéri komolyzenei és dzsesszkoncertsorozatunkat és végig az év folyamán várjuk önöket gyermek- és felnőttműsorainkra.

Vendégünk lesz az idén például a Pa-Dö-Dó, a Dolly Roll, Momó, a Benkó Dixieland és a 100 Folk Celsius is új műsorával.

Január közepétől ismét megnyílik a klub a fiatalok számára.

Szerdánként játéknapi várjuk leendő tagjainkat, lehet majd biliárdozni, rexezni, sakkozni, kártyázni, beszélgetni.

Csütörtökönként állandó vendégünk lesz az *Új Kollektíva* — *Grencsó István* dzsessztriója. Az együttes tagjai: *Grencsó István* — fúvós, *Czakó Péter* — basszusgitár, *Borlai Gergő* — ütőhangszerek.

Péntekenként a fiatalok körében éppen divatos zenei irányzatnak megfelelő zenés esteket tartunk.

Szombatonként latin diszkóra várjuk klubtagjainkat, amelynek igazi latinos hangulatát chilei származású diszkósunk garantálja.

Reméljük, hogy terveink, elképzeléseink találkoznak az önök igényeivel, hiszen az ajándék csak akkor igazi, ha nem csak meglepetést, hanem örömet is szerez annak, akinek szánjuk.

A mi számunkra ez az öröm lenne a legnagyobb ajándék.

Békés, boldog, élményekben gazdag új esztendőt kíván önöknek

Kórosi Jolán

CSÓKÖZÖN

Budapesten kezdődött, a Cházár András utcában, október 16-án. *Németh Istvánné* szociálpolitikai munkatárs iradatlan mennyiségű sertés- és marhahús, disznócsülök, zöldség és savanyú káposzta társaságában bevonult a szakszervezeti székhez konyhájába, hogy elkészítse búcsúpartijának ebédjét. Mindezt nyugdíjba vonulásának alkalmából, 15 itt töltött munkás év záróakordjaként. Van egy magyar mondas, mely így szól: „Edd meg, amit főztél!” — most megettük. Többek véleménye szerint ilyen kiváló ebédet még soha nem készítették kedves kis házi ebédlőnkben. Persze könnyű dolga van annak, akit ekkora szeretet vesz körül, nem kell mást tennie, csak saját szívét is „adalékolni” adni. *Németh Istvánné* pedig ilyen pótlékkal bőven rendelkezik, s legjobb tudomásom szerint munkáját is ez jellemezte 36 esztendőn keresztül, s vélhetően nyugdíjasként sem tesz másként. A recept pedig ropogós, egyszerű: végy egy jó adag szakmai tudást, „csipetnyi” emberek iránti érzékenységet, keverd össze, a többi már megy magától...

Magától? Ennyire azért talán mégsem egyszerű. De erről már nem *Németh Istvánné* tehet...

Ez az emberek iránti érzékenység, a másokra odafigyelés és a mindig pontosan fogalmazott szókimondás jellemezte *Kiss József* miskolci távközlési szb-titkár is. 1993-tól ő is nyugdíjas.

*

Megismerkedésünkhöz egy jópofa történet fűződik. Miskolcon kerestem, mondták, otthon van Kazincbarcikán, beteg. Kertjében leesett egy gyümölcsfáról, és eltörte egynéhány bordáját.

Nosza, irány Kazincbarcika, hadd lássak egy olyan titkárt, aki végre nem az uborkafáról pottyant le, hanem saját cseresznyefájáról. Találkoztunk, s *Kiss József* igen nyűgös volt, dühítette a sérülés okozta tehetlenség, később pedig a róla megjelent riport. Dühítette, mert újságunk akkor jelent meg, amikor ő már újra dolgozott, s többen megkérdezték: most otthon fekszik, vagy munkahelyi jelenléte hagymázos lázálom.

— Öcsém — mondta azóta jó néhányszor —, milyen szerkesztő vagy te? Miket írsz te rólam?

Most úgy tűnik, egyelőre semmit. Semmit, mert a de-

ceMBERI, a helyi postásszakszervezet által szervezett búcsúztatón elmondott szavak oly emberi megnyilatkozást tartalmaztak, melyet visszaadni lehetetlen. Aki nem volt ott, és nem érezte az ottani hangulatot, az nem érzékelheti az elmondottak majdnem könnyek között elmondott lényegét.

Miskolcon meghívottként jelen volt *Németh Istvánné* is, s a korábbi „csóközön” itt is folytatódtott, mert tőle is búcsúztak a helybeliek.

Az itt elmondott szavai furcsa mód nagyon azonos gondolatokat tartalmaztak *Kiss József* mondataival.

Lehet, hogy nagyon sokan unják már ezeket a gondolatokat, mégis leírom:

Maradjunk együtt, figyeljünk egymásra, tegyünk félre egyéni érdekeket, s a többi már jön magától...

Magától? Talán igen, talán nem.

Ha *Németh Istvánné*, *Kiss József*en múltna, biztos nem talán, hanem igen.

Csapjanak agyon, én ezzel a felfogással tudok azonosulni. Remélem, önök is...

— v. —

Munka nélkül — pokol

Hiába, megöregedtem és beteg lettem — gondolta magában az idős postás, aztán kiadta lelkét. Egy fényes alagútban rohant, az alagút vége már látszott, amikor hirtelen jobbra kanyarodott egy sötét alagútba, majd megállt. Ki szállva csodálatos pázsitra lépett, szemben vele egy posta-hivatal állt, annak bejárati ajtó ki-be jártak, de igénybe vevőt nem látott. Benézett az ablakon: a felvételnél levelek bélyegjein durrogott a bélyegző, úgyszintén a pénztárablaknál, de itt sem volt igénybe vevő, s az ablakoknál sem ült postás, a bélyegző pedig csak úgy járt a levegőben, párnáról levélbélyegre...

Ilyet még soha nem pipáltam, mondta magában az öreg, és a posta előtti virágoskertes parkba lépett, ám onnan gyorsan eltávozott, akora volt a bűz. Egy virágot letépett, megszagolta, és majd hanyatt esett, akkora bűzösséget árasztott a virág. Ellépkedett a pázsiton, majd elkiáltotta magát:

— Hé, van itt valaki?

Megjelent előtte egy hófehér, szárnyas alak:

— Mit óhajtasz?

— Nagyon unatkozom. Hozz nekem sakkot, dominót, kártyát!

A hófehér alak átnyújtotta ezeket a játékokat, ám a sakk minden figurája csikó volt, a kártyacsomag minden lapja piros ász, a dominó mind 2 x 6. Volt ott még egy teniszlabda is, de nem volt hozzá ütő. Újra hívta a fehér alakot:

— Hé, te fehér szárnyas, megéheztem, hozz ebédet!

Máris elébe került az ebéd egy tálcán. Volt azon sóska, spenót, kapormártás, tormaszósz, hagymaleves, de egy finom falat nem került a tálcára, csak amiket kimondottan nem szeretett. Hova kerültem én? — gondolta, és újra hívta a fehér alakot:

— Hé, most már annyira unatkozom, hogy ki sem tudom mondani. Légy szíves, adj nekem valami munkát!

A fehér alak ekkor közel hajolt hozzá, és gúnyos hangon így válaszolt:

— Munkát ne kérj tőlem, mert azt nem adhatok soha.

— De rémesen unatkozom, és sok mindenhez értek. A földi életben postás voltam, megállok a helyem a felvételen éppúgy, mint a pénztárban vagy a főpénztárban. Engedj be, hadd dolgozzam ebben a hivatalban!...

— Most akarsz dolgozni? A földi életben annyit maradtál távol a munkahelyedtől, az orvosokat is átejtetted, és hónapokig nem dolgoztál. A hírlaposokat becsaptad és... és...

Tovább nem folytathatta a hófehér, szárnyas alak, mert a postás dühösen ordítani kezdett:

— Nem tűröm tovább! Azonnal vigyél át engem a pokolba! Még ott is jobb lehet...

A hófehér alak újra gúnyosra eresztette hangját, megint gatta a fejét, s mielőtt eltűnt volna, így szólt:

— Óh, te ostoba... Mit gondoltál, most hol vagy?

Fordította és átdolgozta: **Dénes Géza**

Fadgyas Ilona

1953 — 1993

39 éves korában, 1993. január 14-én elhunyt *Fadgyas Ilona*, aki több mint 10 éven át szerkesztőségünk munkatársa volt. 24 évet töltött a posta, illetve a távközlés dolgozójaként, s rendelkezett valami olyasmival, ami nagyon kevesek sajátja. Óriási információs ismerettel, és olyan segítőkészséggel, amire mindig számítani lehetett.

Egykori létét sok évig ez, és egy mosolygós arcra való emlékezés őrzi meg, aztán csak egy sírhant, s egy fakult, általa gépelt papírdarab.

Így múlik el életünk — élünk és meghalunk —, de ha lehetne, ne ilyen fiatalon...

Dr. Kertész Pált, a Magyar Posta volt vezérigazgatóját búcsúztatta a szakszervezet székében a Postai Dolgozók Szakszervezete, egybekötve *Németh Istvánné* búcsúünnepségével.

Szép ünnepség volt, érdemek méltatásával, búcsúszavakkal, ajándékokkal, s azzal az örök igazsággal: az élet megy tovább.

Hogy hogyan, az már rajtunk múlik, s ha jól sáfárkodunk egy ránk hagyott örökséggel, talán mi is kapunk majd rózsacsokrot — tövis nélkül...

— gh —

Esetjelentés

Debrecen,
Civis utca,
15-ös posta,
december 31.,
délután három óra ...

A pénztárosasszony asztalán ir-
datlan mennyiségű pénzköteg.

Szabó Miklós helyettes veze-
tő megfázással küszködve záró-
jelentést készít.

A tizemeletes házak között a
petárdák robbanásának hangja
akkora zajt csap, hogy gyen-
gább idegzetűek nemhogy
Debrecenből, de még a vilá-
gból is elmenekülhetnének.

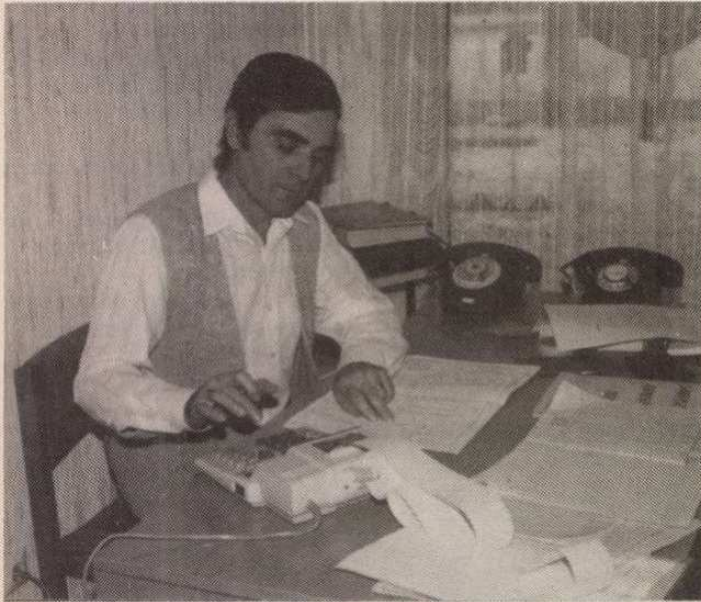
Az embernek ilyenkor jut
eszébe, hogy a postások vala-
hogy majd mindig kimaradtak
abból az elismerésből, mely az
ilyen alkalmakkor munkát vég-
zőket ünnepli.

Ungváriné Magi Irén hivatal-
vezető is szíve szerint bizonyí-
ra már régóta otthonában főz-
né az ünnepi vacsorát; erre egy
darabig viszont még várnia kell.
Mosolyogva mondja, hogy „ő
én azt már tegnap este előké-
szítettem”.

Gondolom, sok társához ha-
sonlóan Encstől Letenyéig,
Soprontól Szigetvárig, szerte
az országban, ha jól tudom,
majdnem ötvenezren ...

— v —

Mindent előkészítettem
szilveszterre
— mondja Ungváriné Magi Irén

Szabó Miklós:
A pénztárszámadás
nem várhat januárig

(Folytatás az 1. oldalról.)

szerint a Magyar Posta Válla-
lattól 1990. január 1. és 1992.
december 31. között nyugdíj-
ba vonultak részére, a jelen-
leg hatályos ksz-ben rögzítet-
tek szerint, változatlanul meg-
lesz a juttatás.

Az 1993. január 1-jétől fen-
tieken kívüliek számára a
*pszdk, mint természetbeni
juttatás megszűnik. A kom-
penzálásra a vállalat 3000 fo-
rint éves keretösszegig vala-
mennyi 4 óras vagy annál ma-
gasabb óraelfoglaltságú, fő-
foglalkozású postás dolgozó
részére lehetőséget biztosít*
— a rendszerbe állított for-
maruhaelemek közül — a szá-
mára legmegfelelőbb elemek
természetbeni formaruha-jut-
tatás formájában való igény-
bevételére. A formaruha-jut-
tatás anyagi forrását a pszdk
és az étkezési támogatás ter-
vezett módosításának együt-
tes hatása képezi.

Az üzemi étkeztetést a
szakmai javaslat — tekintettel
a természetbeni étkeztetés
adókorlátjára — egységesen
1000 forintban kívánja meg-
határozni a vállalati hozzájá-
rulás mértékét, függetlenül az
igénybevétel módjától.

Az intéző bizottság mind-
két ksz-módosítási javaslattal
kapcsolatban arra az állásfog-
lalásra jutott, hogy a változta-
tások hordereje, az érintett
dolgozók széles köre elkerül-
hetetlenül teszi a tagsági,
dolgozói vita megtartását. Az
intéző bizottság egyben kéri a
titkárok országos tanácsának
felhatalmazását, hogy a véle-
mények ismeretében az inté-

ző bizottság saját hatáskör-
ben alakíthassa ki a PDSZ ál-
láspontját.

Az üzemi tanácsok kialakí-
tásával, választásával kapcso-
latban a testület és a vállalat
vezetői között kompromisszu-
mos megállapodás született,
és az intéző bizottság ezt a
megállapodást terjesztette a
titkárok országos tanácsa elé.

A megállapodás lényege,
hogy a közös ajánlás *kétszin-
tű üzemi tanácsi rendszer* lét-
rehozását javasolja.

Az első szinten az igazgató-
ságoknál 13 fős üzemi taná-
csot választanak. Az üzemi ta-
nács saját tagjaiból 1 főt de-
legál a központi (vezérigazga-
tósági szint) üzemi tanácsba,
mely szintén 13 fős. Az igaz-
gatósági szintű üzemi taná-
csok mellett a mind széle-
sebb munkavállalói kör érde-
keinek megjelenítésére, jog-
gyakorlásának elősegítésére
ügynevezett szakértői hálózat
létrehozására nyílik lehető-
ség.

Az üzemi tanács mellett
dolgozó szakértők részére a
vállalat az üzemi tanácstago-
kat megillető munkaidő-ked-
vezményt és munkajogi vé-
delmet ad.

A vállalat kötelezettséget
vállal arra, hogy az igazgató-
sági szintű üzemi tanácsok el-
nökeinek teljes függetleníté-
sét és munkabérét garantálja.
A központi üzemi tanács mel-
lett 1 független szakértői stá-
tuszt biztosít.

Az üzemi tanácsok admi-
nisztrációs feladataira mun-
kakapacitást biztosít.

A titkárok országos tanácsának ülése

Az ebédszünet után a tot
ülésén a szakma képviselői is-
mertették a ksz-módosítással
kapcsolatos javaslataikat.
A titkárok is úgy ítélték meg,
hogy ezekben a kérdésekben
a tagság véleményének meg-
ismerése nélkül nem lehet
dönteni. A titkárok felhatal-
mazták az intézőbizottságot,
hogy a tagsági vélemények
alapján alakítsa ki a PDSZ
végső álláspontját e kérdés-
ben, s az adott testületi üle-
sen konszenzusos döntés
szülessen.

A tot minősített többségű
egyetértését adta az üzemi
tanács kialakításával kapcso-
latos ajánláshoz.

Az ülést követően a délután
további részében *Meszlényi
Ferenc*, a PDSZ szakértője is-
mertetőjében az üzemi taná-
csi választások jelentőségére,
a választási bizottságok, a
központi és helyi választási
kampány feladataira hívta fel
a résztvevők figyelmét.

Január 8-án, szombat dél-
előtt *Walter Platzner*, az Osztrák
Postás Szakszervezet el-
nökeinek tanácsadója tartott
nagy tetszést kiváltó előadást
a központi és helyi választási
kampány teendőiről, gyakor-
lati tanácsokkal, ötletekkel fű-
szerezve.

Mundruczó Kornél orszá-
gos titkár a tanácskozás zárá-
sakor hangsúlyozta, hogy az
elkövetkezendő időszakban
most már a tetteken a hang-
súly.

— M. F. —

Helytelen,
avagy kerüljük a használatát

Helyes,
avagy alkalmazzuk gyakrabban

globális	átfogó, teljes, összefoglaló, vi- lágméretű;
gondoskodás történik	gondoskodik valamiről, gondoz, elintézt, intéz valamit;
gyakorlatilag	elhagyható töltelékészó (tulaj- donképpen értelmében);
gyakorlatot folytat	az a szokása ..., követ valamit, úgy jár el;
gyakorol	A vezérigazgatóság felügye- letet gyakorol a postaszervek fölött. Kft. is gyakorolhat ipari tevé- kenységet. A kinevezési jogkört az igaz- gató gyakorolja.
gyarapodást ér el	A vezérigazgatóság felügyeli a középfokú postaszerveket.
halasztást szenved	Kft. is folytathat ipari tevékeny- séget (üzhet ipart). De: A kiküldöttek a tagok jo- gait gyakorolják. Magyarázat: az egyszerűbb forma (gyakorol nélkül) csak a lehetőséget feje- zi ki, nem a meghatározott cse- lekvést.
hangoztat: véleményét han- goztatja	gyarapodik, gyárapszik, fejlő- dik, sokasodik, nő stb. elhalasztják, halogatják, késik, késleltetik, akadályozva van; elmondja a véleményét, bizony- gat, állít(gat), erősít(get), kar- doskodik, de jó, ha nyomaték- kal vagy szívósan állítja; hanyatlik, (vissza)esik, zuhan, süllyed, mérséklődik;
hanyatlás mutatkozik	hat rá;
hatással bír hatást gyakorol	hat, hatása van rá, befolyásol, következménye, eredménye van;
helyet ad — helyt ad	A helyes használat: helyet adott az idős felszállónak. Helyt adott a kérelemnek.
helye van	lehet(séges), megengedik, -hat, het;
A főosztályon helye van ren- delkezés kiadásának.	A főosztály kiadhat rendelke- zést.
helyez érvénybe helyez érvényen kívül helyez	érvényesít, életbe léptet; érvénytelenít, érvénytelennek tekint, nyilvání; visszavon, ki- von, eltöröl, megszüntet, fel- függeszt;
folyamatba helyez	elindít, elkezd, végzi, intézke- dik, intézi, foglalkozik vele;
hatályba helyez; hatályon ki- vül helyez	hatályba léptet, hatályosnak nyilvání; hatálytalanít, hatály- talannak nyilvání, visszavon;
letartóztatásba helyez nyugállományba helyez	letartóztat; nyugdíjaz, nyugalmaz, nyugdíj- ba küld;
zár alá helyez helység — helyiség	zárol, lefoglal; A helység községet, várost, a helyiség szobát, termet, kam- rát, mellékhelyiséget jelent.
hitelesítést hajt végre	hitelesít, érvényesít;

Karola 1 percese ...

avagy magyarul tudni kell

(gl-től je-ig)

<i>Helytelen,</i> avagy kerüljük a használatát	<i>Helyes,</i> avagy alkalmazzuk gyakrabban
A kiadmány hitelesítését a kezelőiroda hajtja végre (végzi). hivatkozás történik	A kiadmányt a kezelőiroda hite- lesíti. hivatkoznak, hivatkozunk, meg- említik, említik, utalnak valami- re; említett, idézett, megadott, jel- zett, föltüntetett, fölsorolt; jelentős, fontos, értékes, szere- pe van;
hoz javaslatba hoz döntést hoz határozatba, határozatot hoz	javasol, ajánl, kezdeményez; dönt, eldönt, határoz; elhatároz, határozatba foglal, intézkedik, (meg)szab; levon, leszámít; Az előző példáknál kevésbé rossz, de jobb: tudat, értesít, közöl, elmond, megmond, tud- tul ad; viszony, viszonyulás, kapcsola- tos magatartás, viselkedés; illetékköteles, illetékfizetési kö- telezettség terheli; -ról, -ről; -ban, -ben; Az értekezlet döntött a posta szervezetéről. Az ügyben más az álláspontom.
hozzaállás	indítványoz, javasol, kezdemé- nyez, kér, bejelent; újítás, felújítás; egyesítés, beolvastás, hozzá- csatolás, együttműködés; sérthetetlenség, egység intézkednek, intézkedünk; intézkedik, rendelkezik, elren- del, szabályoz, végrehajt; felhív, felszólít; felterjeszt, előterjeszt, benyújt; kirohan, rátámad; befektet, beruház (teljes értékű magyar megfelelő); -ról, -ról, -ra, -re; A panaszos érdeklődött bead- ványáról. Javaslatot tettek bevezetésére. Javasolták bevezetését. -nak, -nek, -hoz, -hez, -höz, -tól, -től, -val, -vel; Postázták az iratokat a posta- szervek irányába.
illeték alá esik	indítvánnyal áll elő
illetően — illetőleg	innováció integráció
Az értekezlet döntést hozott a posta szervezetét illetően. Az ügyet illetőleg más az ál- láspontom.	integritás (területi) intézkedés történik intézkedést foganatosít (tesz)
indítvánnyal áll elő	felhívást intéz felterjesztést intéz kirohanást intéz invesztál, beinvesztál
innováció integráció	iránt A panaszos érdeklődött be- adványa iránt. Javaslatot tettek bevezetése iránt.
integritás (területi) intézkedés történik intézkedést foganatosít (tesz)	irányában, irányából
felhívást intéz felterjesztést intéz kirohanást intéz invesztál, beinvesztál	Postázták az iratokat a posta- szerveknek.

Helytelen,
avagy kerüljük a használatát

Helyes,
avagy alkalmazzuk gyakrabban

Az ügyfelek irányában ismer-
tetnünk kell ...
Az igazgatóság irányából sok
felterjesztés érkezett.
irányítást gyakorol
irányt vesz
A posta vegyen jobban irányt
ügyfelei felé.
ítéletet foganatosít
javítást eszközöl

jelen (modoros szó)

jelen utasítás
jelentést tesz

jelent
bajt jelent
feladatot jelent
veszteséget jelent

Az ügyfelekkel (körében, kö-
zött, előtt) ismertetnünk kell ...
Az igazgatóságtól sok felter-
jesztés érkezett.
irányít, ellenőriz, felügyel;
irányul, fordul, elkezd;
A posta forduljon (közeledjen)
ügyfeleihez.
ítélkezik, ítéletet végrehajt;
javít (kijavít, megjavít), javított,
karbantart;
ez a(z), az említett, a szóban
forgó;
ez az utasítás, utasításom;
jelent, bejelent, közöl, tájékoz-
tat, értesít;

bajt okoz, bajjal jár, baj (van);
feladat, feladatot ad;
veszteség, veszteséggel jár,
veszteséget okoz.

Kalapáthy Karola

A Postás Művelődési Központ programajánlatából

Minden hónap első pénte-
kén 18—22 óráig *Péntek esti
randevúra*, bensőséges
együttlétre, beszélgetésre,
ismerkedésre, táncra várjuk
az érdeklődőket. (Asztalfog-
lalás: a 122-0800 telefonszá-
mon.)

Január 31-én vendégünk
Gálffi László, színművész „A
repülő ember” című műso-
rával.

Februárban *Schütz Ilának
Kiss Manyiról, Domján Edit-
ről és Dayka Margitról* szóló
emlékműsorára kerül sor.
(Jegyek 100 Ft-os árban a
PMK portáján elővételben
vásárolhatók.)

Induló tanfolyamok

100 órás *angol és német
nyelvtanfolyamokat* indi-
tunk, különböző szinteken,
heti 1×4 és 2×3 órában.
(Részvételi díj: 4800 Ft.)
Heti 2+1 órában az ame-
rikai dzsesszbalett metódus
és a klasszikus balett tan-
anyaga szerinti *dzsesszba-
lett*-oktatás kezdődik 12
éves kortól.

Februárban 60 órás *sza-
bás-varrás tanfolyam* és *te-*

rápiás joga tanfolyam indul.
(A joga gyakorlati oktatása
során a résztvevők testileg-
lelkileg kiegyensúlyozott
emberré válhatnak.)

Utazók klubja

Azok részére szervezzük
ezt az új klubot, akik szeret-
nek utazni, világot látni,
akiknek élmény a távoli vi-
dékek, tájak látványa. A ha-
vonta egy alkalommal terve-
zett összejöveteleinken láto-
gatóink színes dia-, video-,
vagy mozgófilm-összeállí-
tással színesített útiélmény-
beszámolóit hallgatjuk meg.
Kérjük, hogy aki szívesen
közreműködne e tevékeny-
ségünk sikerében, jelentkez-
zen a 122-7208-as telefon-
számon, vagy a PMK-ban
személyesen, ill. levélben.

A Postás Művelődési Köz-
pont munkatársai a
121-7334-es telefonszámon
készséggel adnak részletes
felvilágosítást. (A megjelölt
részvételi díjak a postás,
távközlési és műsorszórák
részére szóló kedvezményes
összeget tartalmazzák.)

Mennyit ér a szépség világa?

Könyvtárszobában hószállingózáskor

„Ma az irodalom helyzetét nagyon rossznak tartom” — mondta Kertész Ákos abban a beszélgetésben, melyben arról faggatták, miért adta a fejét újabban bűnügyi regény írására. Majd így folytatta a Makra, a Névnap, a Zakariás szerzője: „Az emberek elfordultak a könyvtől... Mással vannak elfoglalva... Nagyon magas a könyvek ára. Aki szívesen vásárolna, akit még érdekel az irodalom, az értelmiség mára nagyon elszegényedett. Akinek milliói vannak, azt meg nem érdeklí az irodalom.”

A műkritikus, folyóiratszerkesztő P. Szűcs Julianna más oldalról erősíti meg Kertész Ákos értékelését. Advent idején tett kultúrsétájának tapasztalatairól így ír a Népszabadságban: „Mintha könyvek kelletik magukat a boltok túlsúlyos gondoláin... Küllemre tényleg könyvek ők... A presztízs rossz lelkiismeret szülte engesztelő kultusztárgyai. Álkönyvek, majdnem könyvek, kvázi könyvek, alig könyvek.” P. Szűcs Julianna „csillogó nyüzsgést” említ, és azt, hogy „értelmiségi közegben ma nem szeret kultúráról beszélni... Az alsóbb szintű vágykiélésre még futja. Ami azelőtt nélkülözhetetlen mentálhigiénés tevékenység volt, az mostanra kényszeres, és kicsit szegénylettszokássá vált, mint a körömrágás.”

Hogy a fentebb idézett szerzők nem tévedhetnek nagyot, azt igazolja a Gallup Intézetnek a Magyar Hírlap megrendelésére készített közvélemény-kuta-

tása is. Ebből kiderül, hogy a megnevezett 18 célérték közül a megkérdezettek a 17. helyre tették a szépség világát. Csak egy maradt még utána: az üdvözülés. Megelőzte viszont 16 célérték, a többi között a béke, a családi biztonság, az anyagi jólét, a haza biztonsága, a szabadság, a barátság, az egyenlőség, a munka öröme, a társadalmi megbecsülés, a szerelem, a kellemes élet.

Való igaz, a könyvek drasztikusan megdrágultak. Ugyanakkor utcai árusoknál találni klasszikusokat leárazottan, 40-50 százalékosan, értékes műveket. Másokkal együtt magam is kilátogattam a soroksári könyvtetőbe, ahol — dermesztő emlékként — egy egész szatyor jó könyvet válogattam a bezúzásra ítélték közül néhány száz forintért. Juhász Gyula Könyvek és könnyek című válogatott munkáit például 14 forintért vettem, amelyből az alábbiakban az aforizmák között szemelgetek. Íme: „A hülye azt mondja a lángésznek: bolond... Aki nagyon magyarkodik, az nem nagyon magyar... Ha az emberi ostobaságból toronyot emelnének, akkor nem volna egyetlen munkanélküli sem ezen a világon... Aki a demokráciától fél, az a jövőtől fél... Minden kormányzat legnagyobb erőssége a gyöngye ellenék...”

„A beérkezett ember, ha tisztviselő, mindig a rokonainak juttatja a legjobb állásokat, s ha valóságos munka nem akad, színekurákat teremthet szá-

mukra.” Ezt már a Mi, kinaiak című — Európa Kiadónál megjelent — könyvből emeltem ki, amelynek szerzője Lin Yutang. Ez csak egy gyöngyszem a konfucianus tanok kétezeröt száz éves tapasztalataiból. A mai életre is jellemző hasonlatosságokat hosszan folytathatnám. Hiába, nincs új a nap alatt.

Bizony, így van ez manapság is, bólnthattunk a József Attila Színházban a Rokonok előadásán, amelyet — Szakonyi Károly színpadra alkalmazásával — Léner Péter rendezett. Bizony, így megy az élet napjainkban is — bőlogathatunk újra —, ahogy nézzük a megalkuvás és a lázadás Móríc-regényének színpadi változatát, ahogy figyeljük dr. Kopjáss István karriertörténetét. Azt, hogy az ambíciós, fiatal főügyész kezdetben még a szociális érzékenység megtestesítője, a korrupció elleni harc bajnoka, ám hamarosan megváltozik, mert őt is korrumpálják és magukhoz közmálják a helyi vezetők.

Móríc Zsigmond 1930-ban írta a Rokonokat, a dszentrivi-lág olyan szépirodalmi dokumentumai után, mint amilyenek a Kivilágos kivirradtig, az Üri muri és a Forró mezők voltak. De úgy tűnik, ekkor lett eleget a levitézlett urakból, e keserű elbeszélésben foglalta össze véleményét dszentriügyben. Azóta is elképesztően aktuális a móríci mű. Ma ismét és újra. Mert sok tekintetben a móríci világra rimelnek a mai emberi kapcsolatok, a rokonok, az összefonódások, a megvesztegetések, a pártédek.

— kárpáti —

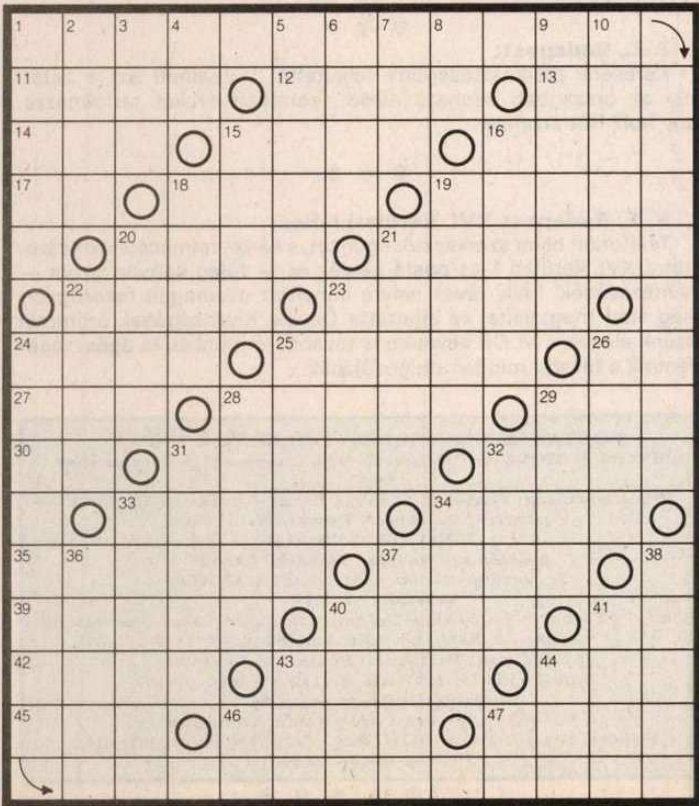
Kandalló mellett

József Attila egy téli verséből idézzük fő sorainkat: „Tündöklék, mint a gondolat maga, a téli éjszaka...” Folytatás a vízsz. 1. és a függ. 24. alatt.

VÍZSZINTES:

1. Az idézet első része. 11. ... Scott (dzsessz-zongorista). 12. Folyó Erdélyben. 13. Ízesen egyneműi. 14. ... de France (Párizs környéki vidék). 15. Zavaros bor! 16. Kezében kezdete! 17. Kicsinyítőképző. 18. Becézett férfinév. 19. Szülésznő megszólítása. 20. A Szinetár család ifjú énekese. 21. Játék-szer. 22. A láb része. 23. Japán

őslakói. 24. Tévedés. 25. Északi főváros lakója. 26. Gyermekefenyítés. 27. Előtagként fül. 28. Mérget tartalmazó elem. 29. A főváros egyik színháza. 30. Házállat. 31. Vigad. 32. Milliárd-szorost jelöl. 33. Tisztelettel adózik. 34. Fénykép. 35. Duna menti kikötő a Vajdaságban. 37. ... Hari. 39. Nem engedő. 40. Fegyverkorlátozási szerződés (röv.). 41. Német és svéd gk-betűjel. 42. A vízsz. 30. dupláz-

va. 43. Tolvajnyelv. 44. Szaporán szedi a lábát. 45. A pascal közepel. 46. Átlátszó anyag. 47. A bor is teszi.

FÜGGŐLEGES:

1. Hanga, irógépmárka is. 2. Francia regényíró. 3. Friss. 4. Római pénzecske (ford.). 5. A szénsavnak nátriumot tartalmazó sója. 6. A rózsza egyik fajtája. 7. Camion-felirat. 8. A késnél fontos. 9. Szüreteliek a gyümölcsöt. 10. Égtáj. 15. Lámpa-űveg. 16. Növények támasztékai. 18. A Vuk is ez. 19. ... Lescaut (Puccini-opera). 20. Az egri vár hő kapitánya. 21. Az a tény, hogy valaki kicsoda. 22. Akasztófa. 23. Gyümölcsöt szarít. 24. Az idézet második része. 25. Műanyag. 26. Tréfásan az olaszra mondják. 28. ... méter (hallóképesség mérésére szolgál). 29. Szópárbaj. 31. Jelige, lényegretörő idézet. 32. Isten, németül. 33. Szóval kinyilvánít. 34. Híres a trójai! 36. Vérszívó féreg. 37. Ételizesítő. 38. Latin csillag. 40. Irodalmi mű (ford.). 41. Hangutánzó szó. 43. ... Gardner. 44. A szájbán van. 46. Pihen. 47. Szolmizációs hang.

— Bánhidi —

Beküldendő: a vízsz. 1. és a függ. 24. alatti megfejtés.

Beküldési határidő: február 10.

Előző rejtvényünk helyes megfejtése: Fehér legyen, szép maradjon, hópíhékkal takarózon.

Könyvet nyertek: Dénes Ilona (Szombathely); Légrádi Zsoltné (Balatonboglár); Nagy Ferenc (Debrecen); Sipos Zoltánné (Budapest).

POSTÁSEGYESÜLETEK

Magyar Királyi Postamesterek és Postamesteri Alkalmazottak Országos Önszegélyző és Nyugdíjgyesülete

Érdekes története van a magyar posta első egyesületének. Az 1901-es Posta és Táviró Évkönyv szerint ugyanis 1868-ban alakult „A magyar postahivatalbeliek egylete” néven, Pest székhellyel. Az akkori leírás szerint első alapszabályát 1869-ben adták ki, de ennek kelte — hónap és nap —, valamint az alapszabályt megerősítő rendelet száma ismeretlen. 1897-ben jelent meg az az alapszabály, melyet a november 28-án kelt 106698. sz. miniszteri rendelet fogadott el.

1943-ban viszont megjelent egy emlékalbum a következő címmel: A Magyar Királyi Postamesterek és Postamesteri Alkalmazottak Országos Önszegélyző és Nyugdíjgyesületeének hetvenöt éve 1867—1942. Az emlékalbum 5. oldalán a szerzők meg is magyarázzák ezt az új évszámot:

„Magyar- és Erdélyország postamesterei számosan összegyülekezének Baján 1867. július 10-én, hogy egyesületté tömörülve jóléti intézményüket, a Segélyező és Nyugdíjgyesületet megalapítsák. Bár a feljegyzések szerint ezen értekezlet, egyrésztől pedig, miután intézményünk a volt osztrák uralom közegei mint viszsamaradt idegen ajkú tisztviselőkkel úgyannira elárasztva volt még, hogy pártolás helyett mindenütt csak ellenszenves érzületek nyilvánultak — nem eredményezett nagyobb sikert, mégis egyesületünk történetében ez a bajai értekezlet volt az alapvető mozzanat, s ezért ezen értekezleten hozott határozat időpontjától számítjuk megalapításunkat.”

Eddig az idézet az új megalakulási időpont magyarázatából.

De nézzük tovább, mit is ír a már említett 75. évét ünneplő jubileumi kiadvány a továbbiakban az egyesület történetéről. E visszaemlékezés szerint sem született döntés a bajai értekezleten az egyesületi alapszabályról, sőt a pontos elnevezésről sem. Mindezekre valóban csak 1868-ban került sor: „Magyar Postahivatalbeliek Segélyező Egylete” elnevezéssel. Alapszabályuk értelmében céljaik a következők voltak (érdekességként kívánom megjegyezni, hogy az alapszabályban mindkét kiadvány ugyanazt írja):

„Az egyleti tagoknak, s azok özvegyeinek és árváinak kitelhető segélyezése, elszegényedés, betegség s önhibáján kívül bekövetkezett anyagi helyzetét megrongáló más szerencsétlenség esetében.”

A segélyezés módjait az alábbiak szerint határozták meg:

- a) egyszer s mindenkorra nyújtott segédlem,
- b) évenkénti (folytonos) segélyezés élet-hosszáig, vagy meghatározott időtartamra,
- c) kellő biztosíték mellett 5 százalék kamattal és folytonos havi részletekben leendő visszafizetésre adott kölcsön.”

Az 1945. évi megszűnéséig az egyesület célja alapjaiban nem változott, csak a segélyezési terület bővült.

Az évek során több alapszabály-módosítás történt, és még több egyesületi névváltoztatás. Megpróbáltam — több-kevesebb sikerrel összeállítani ily tekintetben is az egyesület történetét, azért is, hogy tisztán látható legyen: egy egyesületről beszélnek a sok elnevezés ellenére.

Tehát eddigi ismereteim szerint az első egyesületi névváltoztatás 1880-ban történt meg, amikor az egylet átalakult „A magyar postaszemélyzet segélyező és nyugdíjgyesületévé”, melynek célja a kölcsönökön kívül a rendes tagok özvegyeit évi 100 Ft nyugdíjjal ellátni, árváit pedig fejenként évi 20 Ft gyámpénzzel segíteni.

1885. január 1-jétől a nem kincstári személyzet — vagyis a postamesterek és postamesteri alkalmazottak — is nyugdíjat kapnak, amennyiben ezen egyesület, tagjainak sorába felvételt nyertek. Miután miniszteri intézkedés is elismerte a postamestereknek szolgálati éveik után járó nyugdíjigényét, az 1891-es alapszabály-módosításban ezt a következőkben rögzítették: „a teljes nyugdíjigény megszerzéséhez nőknél 30, férfiaknál 35 év szolgálati viszony szükségeseltetik.”

Az alapszabály-módosítással egy időben névváltoztatás is történt, mert az új alapszabály elfogadásánál az egyesület mint „A Magyar Posta és Táviró Személyzet Segélyező és Nyugdíjgyesülete” szerepel.

1906-ban az egyesület két önálló részre oszlott: megalakult „A Magyar Posta Állami Személyzetének Segélyező és Nyugdíjpótló Egyesülete”, valamint „A Magyar Királyi Postamesterek és Kiadók Segélyező és Nyugdíjgyesülete”.

1931 februárjában, amikor a Postás Jóléti Alap által vásárolt — a különböző egyesületek részére átalakított — Benczúr utca 27. szám alatti palotába beköltözött, ismét új nevet vett fel; a neve „A Magyar Királyi Postamesterek és Postamesteri Alkalmazottak Országos Egyesülete” lett. Ezen cím alatt adják be és fogadják el az 1934. évi új alapszabályt. A fő cél továbbra is „Az egyesület nyugdíjgyesületes tagjainak, nemkülönben ezek özvegyeinek és árváinak meghatározott esetekben és megállapított feltételek mellett állandó nyugdíjban, illetve gyermeksegélyben részesítése”, de ebbe az alapszabályba még a következők is bekerültek: „A nőtlén vagy hajadon nyugdíjgyesületes tag elhalálása után a vele közös háztartásban élt vagyontalan és keresetképtelen özvegy édes-

anyjának segélyben részesítése”, továbbá „Nyugdíjat, kegydíjat sehonnan sem élvező, vagyontalan, elagott rendkívüli tagjainak, valamint azoknak a volt postamestereknek és postamesteri alkalmazottaknak segélyezése, akik az egyesületnek önhibájukon kívül tagjai nem voltak.”

1942. Újabb elnevezés és újabb költözés. Új önálló székházat épített a most már címében is működését pontosan tükröző „A Magyar Királyi Postamesterek és Postamesteri Alkalmazottak Országos Önszegélyző és Nyugdíjgyesülete”, melynek céljai megegyeznek az 1934-es alapszabályban rögzítettekkel.

Az egyesület tagjainak különböző támogatásait a tagdíjakból, az állami támogatásból és befektetéseiből tudta kielégíteni. A tagdíjakból befolyt és megmaradt pénzüsségeket háztársalásokba és házépítésekbe fektette. Így az egyesületnek 1943-ban már 6 bérháza volt Budapesten. Érdekességként felsorolnám ezeket az épületeket utca és házszám megadásával: II. ker., Csalogány utca 12., V. ker., Szalay utca 5. és Váci utca 18., VI. ker., Eötvös utca 28. és Király utca 106. Az egyesület 6. bérháza a IX. kerületi Lónyay utca 37/B alatt volt.

Fentebb már említettem, hogy az egyesület 1942-ben elköltözött a Benczúr utca 27-ből, a Rumszauer György építész által tervezett új, XII., Böszörményi út 24. szám alatti székházba. Ebben az épületben ma az Agrobank található. Pedig egykoron a postamesterek és postamesteri alkalmazottak pénzéből felépített székház nemcsak az egyesület épületében dolgozó munkatársainak adott helyet, hanem itt volt a Postás Otthon és Kollégium a postamesterek fiúgyermekai számára.

Milyen volt belül ez az épület? Úgy érzem, érdemes felidézni a korabeli leírást: „... márványburkolatú, korondi aragonitból készült kandallóberkel és kandallókkal díszített előcsarnokba lépünk, ahonnan jobbra izléses magyar bútorokkal berendezett hangulatos társalgóhelyiséget találunk. A bejáratnál balra van a nagy tanácssterem. Az előcsarnokból piros futószőnyeges márványlépcsőn jutunk fel az egyesület irodahelyiségeinek faburkolatú előterébe, ahonnan egymás mellett nyílnak az elnök, alelnök, ügyész, titkár és a Postakölöny — az egyesület lapja —, valamint a pénztár, könyvtér, nyugdíj- és tagnyilvántartó osztály közös munkaterme. A szobák falait az egész épületben festmények, rajzok és egyesületi életből felvett fényképfelvételek díszítik...”

A földszinten van a Postamester Otthona, ahol 3 egyágyas, 3 kétágyas és 1 háromágyas szobában 12 postamesterő kap teljes ellátást. Az otthon lakóinak hálósobájukon kívül van egy szép közös társalgója és ebédlőtermük is.

A II. emeleten vannak a vendégszobák a hozzájuk tartozó fürdőszobákkal. Itt van ezen kívül egy gyönyörűen berendezett magyaros fogadószoba... Szemben vele nyílik a megfelelően berendezett fehér lakkbútorú orvosi szoba. Az emeletnek az udvar felé eső részén 3 szobás lakásban kapott helyet a kollégiumi igazgató.

A III. és a IV. emeleten van a tulajdonképpeni kollégium. A III. emeleten tanulóterem, játékszoba, ebédlőterem, zeneszoba, betegszoba, a felügyelő tanárok és a gondnoknő szobái vannak. A negyedik kaptak elhelyezést a hálótermek, a mosdóhelyiségek, a fürdőszoba és a zuhanyzóterem.

Az V. emeleten található a mosókonyha, a szárítóhelyiségek és a segéd-házfelügyelő lakása.

Az egész épületben központi fűtés van... Kívülről az épület ma is impozáns látvány, és az előbbi leírás olvasva megértém azokat a nyugdíjas postásokat, akik számtalanszor elmondták: Bezzeg a Magyar Királyi Posta idejében!

Most és itt a hajdani postának csak egyetlen egyesületéről írtam, de — eddigi kutatásaim szerint — 1944-ben 14 hivatalosan bejegyzett postásegységület működött Magyarországon. Ezekben túlmenően még létezett a Magyar Királyi Posta Betegbiztosító Intézete és a Postás Nyugdíjjárulék Alap is.

Rákóczi Margit

Postássikerek a kupamérkőzéseken

A PSE női csapata

Edzői tanácsok Tatjánának

Rég volt. Talán igaz sem volt. Hogy mégis van valóságtartalma, azt a fényképek bizonyítják.

Női asztaliteniszkupa-mérkőzés a Postás SE csarnokában. Bemutatják az ellenfelet. A nevektől akár Moszkvában is érezhetném magam.

No, majd a postáscsapat. Éljáró: *Tatjana Medvegyeva*. Atyaisten, hová tévedtem; szerencsére csapattagok még: *Kanh Szilvia, Urbán Györgyi*.

A két edző kezét fog, s a „modern”, szőrös, szicíliai edzőt csak az különbözteti meg a postáslányok mesterétől, hogy kicsit magasabb, vékonyabb és gondterheltebb. Van rá oka. Egyetlen olasz származású versenyzője sérült, így aztán kétfős a csapatuk, mely rövid, és az elején vitával tarkított találkozón alapos vereséget szenved. A postások számára jöhet a következő ellenfél, egy holland csapat, melynek éljárója — kitalálták? Kinai. Ha értesüléseim pontosak, hetedziglen...

A pár nap múlva lejátszott *férfikupa-mérkőzésen* már nem volt ilyen gond.

Németh Károly

Bátorfy Zoltán

Levelek, telefonok, sorbaállítás

Feleségem mindent fejt, rejtvényt, kirakós játékot, most éppen a Budapesti Piac reklámújság kivágós játékát, ez most a nagy szenvedély. Heteken át kivágta az ábrákat, azután, mikor mind együtt volt, összerakta, felragasztotta egy lapra, és elhatározta, hogy beküldi, hátha nyer vele.

Nagy sokára volt csak ideje borítékba tenni, megcimezni, s postára tenni.

— Kifutsz az időből — figyelmeztettem.

— Miért, ma feladom, ma csak 16-a van, holnap megérkezik.

Nem akartam elrontani az örömet, de mégis megkérdézttem.

— Hol élsz te? Miből gondold, hogy ha ma bedobsz egy levelet a postaládába, akkor másnap azt kézbesítik?

— Mert a postán adom föl! — feleli.

Nem akarok vitakozni, de azért megjegyzem.

— Te nem olvastad *Móricz Virág* Tíz év c. kötetét?

Tudom, hogy olvasta, de óvatosan felel, mert nem tudja, mit akarok kihozni a könyv emlegetéséből.

— Mit kellett olvasnom belőle?

— Hát az örök haragot *Kodolányi* és *Móricz* között. Már nem emlékszel?

És gyorsan előveszem *Móricz Virág* könyvét. Keresem lelkesen, vajon hol olvastam? A biztonság kedvéért még *Kodolányi János* Visszapillantó tükör c. könyvét is előkeresem, mert hátha nem *Móricz Virág* könyvében olvastam mégis? De megjárom, mert előbb a *Kodolányi*-könyvet nem tudom letenni, újra végigolvasom, lelkesen, hiszen a könyv megfog, mint annak idején, 1956-ban és 57-ben, amikor a pécsi Dunántúl című folyóiratban olvastam ezt az önéletrajzt, ezt a csodálatos viszszaemlékezést, mely a Süllyedő világ befejező része. Másfél óra örömet szereztem magamnak ezzel a belemerüléssel, már nem is bánom, hogy előbb nem *Móricz Virág*ot olvastam el. Persze, muszáj máris érte nyúlnom, az első kötetet veszem a kezembe, mert annyit kiderítettem *Kodolányi*nál, hogy az IGE (Írók Gazdasági Egyesülete) dolgai körül robbant ki kettejük között a viszály, valamikor 1933 körül. Nini, hiszen éppen most lesz ennek hatvan esztendeje!

Most aztán *Móricz Virág* könyvét köt le, emlékszem, amikor megvettem, napokig csak könyvével keltem és feküdtem. Letehetetlen könyv volt. Annyi mindent elárult édesapjáról, az általam nem ismert, de oly nagyon csodált Zsiga bácsiról (istenem, ma már öregebb vagyok nála), hogy valójában ekkor lett teljes a róla innen-onnan, legfőképp a könyveiből elem állt írói arcképe.

Belemerültem. Olvastam. De nemhiába. Mert megtaláltam a nagyon keresett részt. Ez az, itt van, idemácsolom.

Móricz Virág édesapja levelét idézi, ez 1933. augusztus 30-án kelt Leányfalun, s a címzett *Kodolányi*.

„Kedves János, leveledet, melyben értesítesz, hogy a választmányt péntekre összehívták, szombaton kaptam meg. 24-ről volt kelteve ugyan, de csak szombaton, 26-án érkezett...”

Elég ennyit idézni, bár a levél rendkívül érdekes.

*Móricz Virág*ot idézem:

„Leányfaluból a Rákóczi út végéig, az Imperial szállóig jó hosszú az út. A reggel hatkor induló hajóval jöttem, és kilenc tájban értem oda, amikor még senkit sem találtam. Felvezettek a földet, hideg, bagószagú kis szobába, és magam tettem az asztalra apám levelét. Egy darabig vártam, de hát senki sem jött, s nekem más dolgom is volt. Különben is, nem tudtam az egész háborúról... *Kodolányi* végezni akart ezzel a bolonddal (mármint *Móricz*cal). Kikérte magának az atyai hangot, és most még dühösebben válaszolt. Azonnal.

Hogy ő 24-én, délután négykor adta fel a meghívólevelet, »annak tehát legkésőbb 25-én reggel Leányfalun kellett volna lennie.«

Eddig tart az idézet, s aki nem értette meg, hogy mit akarok mondani, annak újra elmondom:

1933-ban a világ legtermészetesebb dolga volt, hogy a ma feladott levelet másnap délelőtt már kézbesítik!

Hogy nem dől össze a világ!

Persze, hogy a magam dolgát akarom elsírni ország-világ előtt. December első hete évtizedek óta Gyermekkönyvhét. Az idén is kaptam meghívásokat, Zalából: Egerszeg is, Kanizsa is hívott hat előadásra. A zalai meghívásra telefonon válaszoltam, a kanizsaira levélben.

Semmi válasz! Napokig, egy hétig. Pedig megírtam a telefonszámomat, mert kérték. Hogy azonnal tudjanak intézkedni, meghívót készíttetni, a megyei programba felvenni, szóval van épp elég dolog ilyenkor. Végre, tíz nap múlva csöng a telefon.

A nagykanizsai gyermekkönyvtár vezetője a telefonnál. Majdnem sír.

— Csak ma, tíz nap múltán kaptuk meg kedves levelét, már azt hittük, hogy nem jön el...

De azért nem volt semmi baj, megszervezték a dolgokat rendszerben. Hanem megérkezik a hivatalos program, s abban nem azon a napon vannak feltüntetve előadásaim Nagykanizsán, Mihálydon meg Pusztamagyaródon, amikor megbeszéljük, hanem máskor. Csütörtök délután kaptam a meghívót, most mit tegyek? Nosza, telefonálok Nagykanizsára.

Micsoda naiv lélek vagyok! Hiszen nem tudom a telefonszámot, mert bár az enyémet megkérték, a könyvtár telefonszámát nem írták rá levelükre. Seba, van tudakozó is a világon. Tárcsázom. Reggel nyolckor. Elég korán. Nem veszi fel senki. Csak bűg, csak bűg... s hirtelen átvált mással beszélre. Ettől kezdve két órán keresztül mással beszéltem jelzett a tudakozó.

Hopp, itt van Zalaegerszeg, még milyen jó, a megyei könyvtár számát tudom. Jaj, ez a szám is mással beszél. A telefon megérzi az idegességet, ráragad a ronda készülékre, mintha lelke lenne. Végre kicsöng. Felveszi a telefonszámom. Megmondom, ki vagyok, mit akarok, csak egy telefonszámot adjon meg, a nagykanizsai gyermekkönyvtárét.

— Honnan tudjam én? — felel indignálódva a hölgy, és majdnem leteremt, hogy mivel nem zavarom. Végre kegyeskedik utánanézni. Otthagytam, már attól félek, soha nem veszi fel a telefont, de igen, megadja a körzetszámmal együtt a kért és annyira vágyott számot.

S kezdődött minden előlről. Tárcsázok. Mással beszél. Újra hívom a számot. Megint mással beszél. De nem, most kicsöng.

— Itt a rendőrség...

— Jaj, ez nem lehet igaz! — sírom a telefonba —, de le ne tegye, kérem, én ezt és ezt a számot hívom, milyen szám jelentkezett?

— Az én számom tízzel több! Ettől kezdve a feleségem tárcsáz. Az ő nyugodtsága folytán csakhamar jelentkezik a könyvtár, mindent megbeszélünk. Hallgatom a történeteket, s tudomásul veszem, hogy november harmincadikán várnak a gyorsvonattal!

És hogy bajaimat mondjam tovább, december közepén megindult a karácsonyi lapok áradata. Én szigorúan elhatároztam, hogy csak válaszolok a jókívánságokra, de senki másnak nem írok! Jaj, hogyan kellene az emberek tudtára adni, hogy ebben a drága világban ne költünk ilyen fölösleges jókívánságokra pénz, időt, fáradságot? Minek? A lapoktól nem lesz jobb se az ünnep, se az új esztendő.

A feleségem azért vett húsz-harminc képeslapot, meg tavalyról is maradt, s hiába kellene mással foglalkoznom, nem lehet, mert leveleket kell írnom Ausztráliába, Kolozsvárra, Bukarestbe, Bresciába, borítékokat megcímezni, ez légipostával megy, ez meg ajánlva, mert videokazettát is küldök... Meg a Magyar Konyha legújabb számát... Meg... Elég az hozzá, hogy naponta elmegyek a Déliben lévő postára és sorba állok! Sorba, én!

Muszáj. Két sor is van, lehet töprengeni, melyiket válasszam. Tudom, hogy az embernek nem szabad megváltoztatni az elhatározását, de a másik sor mindig

gyorsabban halad. Miért nem oda álltam? Szétnézek, mintha bűnt követnék el, s gyorsan átlélek a másik sorba. Ilyet érezhetnek a Saulusok, mikor Paulussá változnak. Na, ez jó vásár volt. Már csak hárman vannak előttem. De mit vacakol az a kislány az ablak mögött? Ez érthetetlen. Nem megy előre a sorom! Már megint kifogtam. Jaj istenem, kellett nekem elhagynom választott soromat? Aki előttem állt, már épp az ablaknál van. Mi meg csak állunk és dühöngünk. Egy úr van ott, válogat, keresgél a képeslapokban, de hiszen joga van hozzá, azután a bélyegeket is úgy választja össze, hogy a legszebbek legyenek... Leveleket is felad, élvezi, hogy végre sorra került. Átálljak most az eredeti soromba? Már nem lehet. Kitartok. Rossz helyen ugyan, de kitartok. Hányan vannak így az életben! Rosszul választottak, bánják is már, de kitartanak. Én a postaablak előtt tartok ki.

De hiszen ez nekem való játék. Figyelem az embereket. Ki hogyan viselkedik? Ki miről beszél sorbaállítás közben? Hogy szidják a postáskisasszonyt! És soha nem a vásárlót. Aki pedig feltartja a sort. Istene, mindig más a hibás. Soha nem mi. Aki nem dolgozik elég gyorsan. Na, végre, most már én kerülök sorra.

És másnap újra képeslapokkal hadakozom, újabbak érkeztek,

megválaszolom valamennyit, s újra beállok a sorba, a Déliben.

Hanem a történetnek van két csattanója.

Előbb azt mesélem el, ami *Móricz Virággal* kapcsolatos. Évekkel ezelőtt egy összegyűrt képeslapot találtam az Ugocsa utcában parkoló autóm ablaktörője alá téve. Megnézem. Hát ez micsoda? A riói Maracana Stadion látható egy fantasztikus légifelvétel. 1975. III. 22. a dátum napja. A képeslapot Leányfaluba címezte *Virág* (hogy kinek, teljesen lényegtelen), de mivel szerepel a sorok között *Lili* neve is, nyilvánvalóan a „csók *Virág*” csakis *Móricz Virág* lehet.

Na, ebben a történetben az a fantasztikus, hogy a Leányfalun kézbesített képeslap hogyan került az Ugocsa utcába, és hogyan került éppen az én autóm ablaktörője alá tíz évvel később. Mindenestre nagyon megörvendeztem neki, így legalább van *Móricz Virág*-kézirásom is.

És a másik csattanó?

Hogy megingattam a feleségem hitét beküldött levelében, ami biztosan nem érkezett, nem érkeztet meg másnap délutánig, hiszen a beérkezési határidő 1992. december 17-e, délután 17 óra volt.

Ha mégis nyerne, az volna ám a fantasztikus!

Takács Tibor

Szerkesztői üzenetek

Szerkesztőségünk illő meghatottsággal ezúton köszöni meg a hozzánk érkezett karácsonyi, üjévi üdvözlőleveleket, jókívánságokat. Azokét is, akiknek üdvözlőlevelét ez idáig nélkülözni vagyunk kénytelenek...

* * *

Rejtvénymegfejtőinknek:

Mint bizonyára észrevették, a privatizáció áldásaként megszűnt a Művelt Nép, illetve a TÉKA országos könyvesboltláncja. Ezért után sikeres megfejtőinknek könyvtalvány helyett könyvet küldünk. Előre is elnézést kérünk, ha küldeményünk nem egyezik meg ízlésükkel. Csak egyet ígérhetünk: általunk nivótlanak ítélt könyvet nem postázunk. Bizunk benne, egyre növekvő megfajtési kedvük 1993-ban sem csökken.

* * *

F. I. úrnak, Budapest:

Aki „indikált buzgalommal” tanulmányozza lapunkat. Ez magány ugyan, de hogy ne legyenek álmatlan éjszakái: a felelős szerkesztő 40 és feles cipőt visel, a tervező szerkesztő adatai titkosak, de mindketten a kényelmes lábbelit kedvelik...

* * *

P. F.-né (cím a szerkesztőségben):

Ahova nem hívnak, oda ritkán megyünk. Csak ha fontos, függetlenül attól, kinek...

* * *

H. M. F., Nagyfa:

Névtelen bejelentésekkel nem foglalkozunk, csak akkor, ha tudjuk, ki írta...

* * *

Ismeretlen telefonálónak:

Ha legközelebb telefonál, csak annyi megértést kérünk Öntől, tegye már be a protézisét. Az „s” és „f” betűit nehezen értettük...

* * *

Sz. B., Sopron:

Igaza van; elég furcsa, hogy a budapesti postás Sopronban a szállón nem postás, hanem „idegenbe szakadt hazánkfia”. Az, hogy még hatvan forinttal is átverik az étteremben, talán ennek következménye. Ettől függetlenül jól éreztük magunkat; az igazgatóság mellett gyönyörű cukrászdában...

* * *

F. Z., Budapest:

Kérésére szerkesztőségünk felkutatta, s átveheti azt a listát, mely az országban kapható olcsó, leértékelt árukat tartalmazza. Hogy hol? Hát arafelé...

* * *

K. F., Budapest XVI. kerületi lakos:

Telefonon hívta szerkesztőségünket, s kérte, tolmácsoljuk köszönetét a XVI. kerületi 1-es posta példás és — főleg nagyon gyors — ügyintézésének, mely téves helyre irányított csomagját rekordgyorsaság alatt megtalálta, és eljuttatta Önnek. Kívánságának örömmel teszünk eleget, s az Ön nevében is további jó munkát és egészséget kívánunk a hivatal minden dolgozójának.

POSTAI ÉS HÍRKÖZLÉSI DOLGOZÓK LAPJA A Postai és Hírközlési Dolgozók Szakszervezeti Szövetségének lapja Szerkesztőség: Budapest XIV., Cházár András u. 13. 1146 Postacím: Budapest, Postafiók 14. 1406 MNB 218-98330-4116 Felelős szerkesztő: VEÉGH ADÁM Tervező szerkesztő: MEZŐFI LÁSZLÓ Telefon: 142-8777 Kiadja a Postai és Hírközlési Dolgozók Szakszervezeti Szövetsége Budapest XIV., Cházár András u. 13. 1146 Levél cím: Budapest, Postafiók 14. 1406 Felelős kiadó: LÁZAR ANDRÁS mb. elnök Előfizetési díj egy évre: 36 Ft 93—0364. Szikra Lapnyomda, Budapest Felelős vezető: DR. CSÖNDES ZOLTÁN vezérigazgató ISSN 0866—1766

1 2 4 8 16 * * *